

ÅRSRAPPORT FÖR UTVECKLINGSSAMARBETE

2010

FS:S MEDLEMSORGANISATIONER ÄR:

FINLANDS SVENSKA BAPTISTSAMFUND
FINLANDS SVENSKA METODISTKYRKA
FINLANDS SVENSKA PINGSTMISSION rf.
MISSIONSKYRKAN I FINLAND
(FRÄLSNINGSARMÉN I FINLAND)
(FINLANDS SVENSKA ADVENTKYRKA)

SAMARBETANDE ORGANISATION I BISTÅNDSVERKSAMHETEN:

MARTYRKYRKANS VÄNNER rf.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. KORT BESKRIVNING AV PROGRAMMET OCH DESS KOMPONENTER	3
1.1 BISTÅNDSPROGRAM.....	3
1.2 KAPACITETSUTVECKLING.....	3
2. BEDÖMNING AV HUR PROGRAMMET GENOMFÖRTS	4
3. VERKSAMHETER	5
3.1 BISTÅNDSPROJEKT	5
3.2 KATASTROFHJÄLP.....	6
3.3 PERSONALBISTÅND.....	6
4. PROGRAMMARKNADSFÖRING, UTVECKLINGSKOMMUNIKATION OCH UTVECKLINGSFOSTRAN	7
4.1 MEDLEMSORGANISATIONERNA.....	7
4.2 DE LOKALA FÖRSAMLINGARNA	8
5. RESULTAT	8
5.1 UTBILDNING.....	8
5.2 HÄLSA.....	10
6. BEAKTANDE AV GENOMGRIPANDE LEDMOTIV	11
7. BEDÖMNING AV VERKNINGAR OCH UTVÄRDERING AV RESULTATENS HÅLLBARHET	12
8. UTMANINGAR, EVENTUELLA PROBLEM OCH FORDRÖJNINGAR	12
9. SYSTEM FÖR ADMINISTRATION, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING SAMT HUR DE UTVECKLATS	13
9.1 FRIKYRKLIG SAMVERKAN OCH FRIKYRKAN HJÄLPER	13
9.2 PERSONALSTYRKA	14
9.3 RESURSUUTVECKLING OCH KVALITETSKONTROLL.....	14
10. EVALUERINGAR, SLUTSATSER OCH ÅTGÄRDER FÖR VERKSTÄLLANDE AV REKOMMENDATIONER	15
11. EKONOMIRAPPORT MED BUDGETJÄMFÖRELSE	16
12. UNDERSKRIFT	17
BILAGOR	18
1. Ekonomirapport 2010.....	19
2. Frikyrklig Samverkans bokslut 2010	
3. Revisionsberättelse	
4. Granskningsberättelse över programmet och rapportsammandrag	
5. Korta projektbeskrivningar	
6. Evalueringsrapporter	

1. Kort beskrivning av programmet och dess komponenter

1.1 Biståndsprogram

Utgångspunkten för Frikyrklig Samverkans biståndsarbete är ett brett missionsarbete med gamla anor. FS har genom sina medlemsorganisationer en lång historia av arbete utomlands. De finlandssvenska frikyrkorna har sänt missionärer ända sedan 1890-talet. Det vi idag benämner biståndsverksamhet har funnits med som en komponent i detta arbete redan då. Det har varit en lång resa av lärande och genom försök och misstag har en fokusering på utbildning och hälsa småningom vuxit fram. Denna fokusering har FS tagit fasta på och byggt sitt biståndsprogram kring. Såväl inom programmets utbildnings- som hälsoaspekt har mål formulerats för programmet. Dessa mål återfinns i kapitel 5 av denna årsrapport där programmets resultat redovisas. En kort beskrivning av programmets två aspekter följer dock nedan.

Utbildning

I programmets utbildningsaspekt ingår utbildning på individuell nivå. T.ex. förskola, grundskola och yrkesinriktad utbildning. Dels erbjuds utbildning åt särskilt utsatta grupper samt på områden där samhället egna resurser ej räcker till för att täcka behovet av utbildning. FS arbetar även för att på ett allmännare plan höja bildningsnivån och kapaciteten i de samhällen där verksamhet bedrivs. Som en del av detta säkerställs också vid behov kapaciteten hos våra samarbetspartner genom utbildningsinsatser som riktar sig direkt till dessa.

Hälsa

Inom ramen för programmets hälsoaspekt är vårt mål att i samarbetsländerna bidra till en bättre folkhälsa. FS:s verksamhet inom hälsovård fokuserar allt mer på en allmän förbättring av folkhälsan i samarbetsländerna istället för konkret hälsovårdsarbete. Detta görs t.ex. genom upplysningsinsatser för höjande av hälsomedvetenheten. Den konkreta sjukvård som erbjuds ges på områden där den nationella vården är bristfällig eller subventioner behövs för att de fattigaste och mest utsatta också skall få tillgång till vård.

Genom förverkligande av biståndsprogrammet vill FS bidra till arbetet för att de målsättningar som framkommer i FN:s millenniedeklaration skall nås.

1.2 Kapacitetsutveckling

Vid sidan av den konkreta biståndsverksamheten har FS under 2010 fortsatt sin satsning på kapacitetsutveckling inom Svenskfinland. Vi har en bred folklig förankring i vår region, omkring 5400 medlemmar i föreningens medlemsorganisationer. Detta är en viktig resurs samt den grund FS tar avstamp från i sitt arbete och det strävas efter att intimt knyta medlemmarna till programverksamheten. Samtidig är det också en svaghet att en stor del av arbetet utförs genom frivilliga insatser. Behovet av handledning och stöd är stort. Genom aktiva åtgärder utvecklas och förstärks den långsiktiga beredskapen, hos såväl dessa frivilliga som hos personalen, att handha biståndsprojekt.

2. Bedömning av hur programmet genomförts

Biståndsprogrammets förverkligas genom biståndsprojekt runt om i världen. Projekten hanteras lokalt av FS:s samarbetspartners i de olika länderna. Dessa samarbetspartners utgörs ofta av kyrkor eller församlingar som har någon form av anknytning till de frikyrkor som bildar FS. Var och en av FS:s medlemsorganisationer väljer i det inledande planeringsskedet samarbetspartners för de projekt man önskar inkludera i FS:s biståndsprogram. Centralt i valet av samarbetspartners är att vi tillsammans kan omfatta den centrala Kristna värdegrund som utgör grundstenen för FS:s missionsarbete samt mer specifikt alla delar av det Code of Conducts som FS antagit för sitt arbete. Även om de flesta samarbetspartnerna under 2010 var kyrkor var partnerna i Benin och Kirgizistan lokala NGO, i Brasilien var partnern Oikos som är en lokal organisation med fokus på att stöda familjer och i Afghanistan samarbetade vi med International Assistance mission, en internationell NGO.

Frikyrklig samverkans (FS) biståndsprogram tar fasta på att hjälpa fattiga och de mest utsatta människorna runt om i världen till en drägligare livssituation. Genom långsiktiga insatser vill vi skapa möjlighet till utkomst och utrota misären i samhällen där våra partners verkar. Som en sammanslutning av finlandssvenska frikyrkor drivs vi av Jesu Kristi uppmaning att "ge mat åt de hungriga och vatten till de törstiga, klä dem som är nakna, vårda de sjuka samt ha omsorg med de utstötta"¹. Som vårt speciella kall upplever vi att sträcka ut en hjälpande hand till de mest utsatta grupperna; "faderlösa, änkor och främlingen ibland oss"². Organisationens vision är "Från gräsrötter till gräsrötter". Som en följd av de Kristna värderingar som genomsyrar allt arbete inom våra medlemsorganisationer återfinns de mänskliga rättigheterna bland de centrala värderingar som ligger till grund för FS:s verksamhet. Vi arbetar mot en mer jämlik, mer rättvis och en friskare värld.

Av de enskilda biståndsprojekten genom vilka biståndsprogrammet förverkligas kan de allra flesta kategoriseras under antingen hälsa eller utbildning. Det är endast flyktingprojektet i Burundi som inte riktigt passa i någon av dessa lådor men redan under 2011 inkluderas också i det projektet en hälsoaspekt. Givetvis innehåller också många av de andra projekten delvis aspekter som inte faller under dessa kategorier men i huvudsak står de helt i linje med programmet.

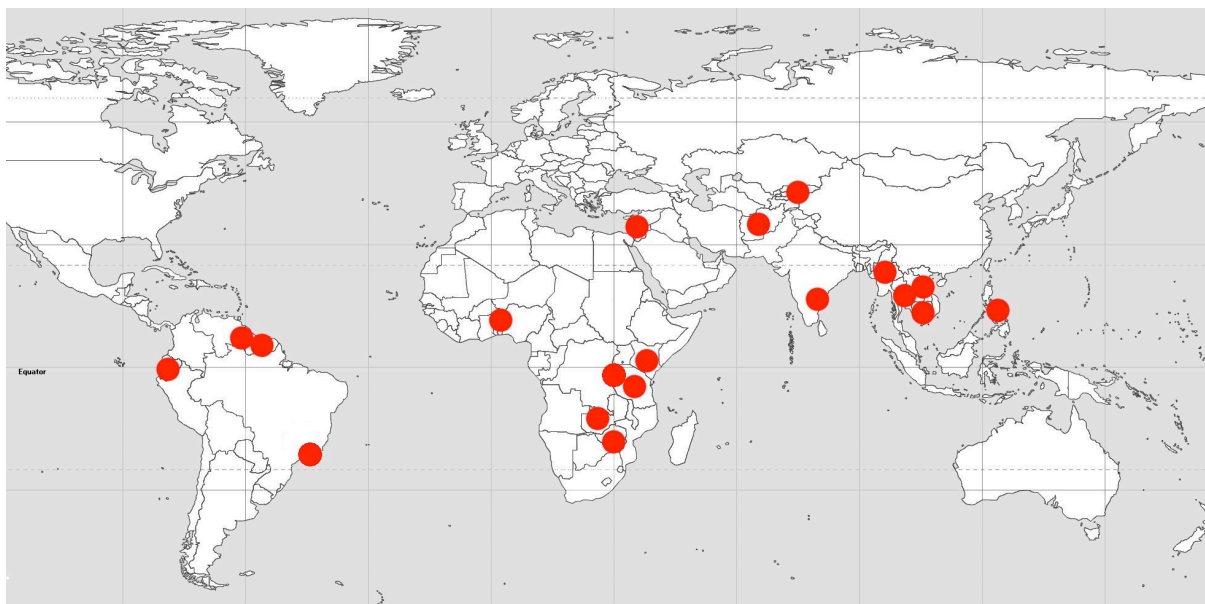
¹ Sedan skall kungen säga till dem som står till höger: 'Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse. Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.' (*Matteusevangeliet 25:34-36*)

² Om en invandrare slår sig ner i ert land, skall ni inte förtrycka honom. Invandraren som bor hos er skall ni behandla som en infödd. Du skall älska honom som dig själv, ni var ju själva invandrare i Egypten. (*Tredje Moseboken 19:33-34*)

3. Verksamheter

3.1 Biståndsprojekt

Under 2010 hade FS sammanlagt 24 projekt utomlands som stöds av Utrikesministeriet. Förutom dessa understöddes tre personer via personalbiståndet. FS projekt förverkligas i tre världsdelar i 19 olika länder. Mottagarländer/områden är markerade på kartan i Figur 1 och följer nedan.

Figur 1: Geografisk spridning av Frikyrklig Samverkans biståndsprojekt.

- Asien: Afghanistan, Filippinerna, Indien, Kambodja, Kirgizistan, Laos, Myanmar, Palestinska områden på Västbanken och Thailand.
- Afrika: Benin, Burundi, Kenya, Tanzania, Zambia och Zimbabwe
- Latinamerika: Brasilien, Ecuador, Guyana och Surinam.

Av mottagarländerna finns Benin, Burundi, Kambodja, Laos, Myanmar och Zambia med på FN:s LDC-lista över de minst utvecklade länderna i världen. Därutöver återfinns Kirgizistan och Zimbabwe på FN:s LLDC-lista över landbundna utvecklingsländer.

Under 2010 genomfördes följande inhemska projekt: "Kvalitetsutveckling FS" och "Kvalitetsutveckling MKF", "Information och Hemsida" och "Evalueringar". Tre projekt avslutades under 2010; i Kenya, Kirgizistan och Myanmar. Under året startades ett nytt projekt i Benin.

Kenya: Arbetet med yrkesskolan i staden Kiambu i Kenya avslutas för FS:s del efter 2010. Under projektets gång steg byggnadskostnaderna från de ursprungliga planerna. Dels pga. stigande råvarupriser men också för att armeringen i betongväggarna ökats efter en olycka på orten där ett höghus raserades efter häftiga regn. Dock färdigställs yrkesskolans metallverkstad under 2011 med utomstående medel och efter det står alla skolans byggnader färdiga. Sedan maj 2008 har

undervisning bedrivits och verksamheten kommer efter det inledande skedet att vara självfinansierande.

Kirgizistan: Projektsamarbetet med socialcentret i Kirgizistan inleddes 2004 och har sedan 2005 fungerat under lokal ledning. 2010 var projektets sista år för FS:s del. För verksamhetens överlevnad krävs att de inledande framgångar som gjorts i den lokala medelinskaftningen fortsätter. Den ekonomiska hållbarheten är en utmaning inför framtiden. Av största vikt är också att socialcentret fortsättningsvis får ha ett kompetent ledarskapsteam som långsiktigt kan binda sig till verksamheten.

Myanmar: Förskolans verksamhet är väl etablerad och har under flera år gett femtioåriga barn den viktiga daghemsundervisning som behövs för att barnen skall klara sig i grundskolan.. Personal, utrymmen och utrustning är tillräckliga. Intäkterna från verksamheten täcker driftkostnaderna och med ökande elevantal torde verksamheten även i framtiden vara tryggad. Projektstödet från Finland behövs inte längre och projektet är avslutat per den 31.12.2010. Verksamheten fortsätter nu med lokala krafter.

Benin: I staden Godomey i Benin inleddes i mitten av år 2010 uppförandet av ett nytt hälsocenter med speciellt fokus på infektionssjukdomar, barn- och mödravård. Arbetet försenades dock i ett tidigt skede efter att området drabbats av ovanligt kraftiga störtregn och vägarna blivit ofarbara. Enligt de ursprungliga planerna skulle verksamheten på hälsocentret ha inletts i slutet av 2011. Efter de inledande förseningarna kommer det nu att bli en utmaning att hålla den tidtabellen. Då verksamheten kommer igång kommer centret i samarbete med närliggande hälsocenter att erbjuda infektions-, barn- och mödravårds- samt laboratorie- och apotekstjänster som bra motsvarar de akuta behov som den lokala befolkningen har.

Korta projektbeskrivningar över vart och ett av Frikyrklig Samverkans biståndsprojekt bifogas till denna årsrapport.

3.2 Katastrofhjälp

Även under år 2010 har FS enligt separat överenskommelse med KEO-30 stött försändelser av nödhjälp till Zimbabwe. Det har rört sig om såväl medicin som andra förnödenheter vilka i första hand har sänts till sjukhuset på Nyadire missionsstation utanför staden Mutoko. Försändelserna har koordinerats av Metodistkyrkans internationella hjälporgan United Methodist Committee on Relief samt The Nyadire Connection (TNC). TNC är en löst sammanhållen grupp av individer, församlingar och andra grupperingar från framförallt Metodistkyrkan i USA vilka alla på sätt eller annat är engagerade i missionsstationen på Nyadire.

3.3 Personalbistånd

Personalbiståndet består av kostnader för expertis som anlitas för uppgifter i utlandet och är till sin utformning mycket lyckat då det ger möjlighet att sända ut experter, utan att bygga upp ett tungt projekt kring verksamheten. Detta har nu lett till att tre olika projekt för att undsätta utsatta

människogrupper har kunnat komma igång. Först kunde projektet för att stöda slummens invånare i Rio de Janeiro, Brasilien sättas igång från början av år 2008. Detta projekt är en direkt följd av det arbete våra utsända via personalbistånd åstadkommit. Även Hiv/Aids-arbetet i Ecuador är ett resultat av personalbistånd.

Med början 2009 har Anki och Jan Tunér stötts via personalbiståndet för att arbeta med member care vid organisationen International Assistance Mission, IAM i Afghanistan under en period på 3 år med eventuell förlängning. De åker ut cirka 2 gånger per år för 4 veckor. I april-maj 2010 tillbringade de 5 veckor i landet. En andra period var inplanerad till hösten men fick uppskjutas över vintern pga. fördröjd visumhantering. I Tanzania har Maria Holmberg under många år meriterats sig som projektansvarig och miljövärdare. Samarbetspartnerna FPCT har specifikt bett om hennes konsulthjälp och under 2010 har hon hållit miljöseminarier på olika platser i landet samt inventerat och gjort upp utvecklingsplan för ett stort skogsområde i sydöstra Tanzania.

4. Programmarknadsföring, utvecklingskommunikation och utvecklingsfostran

Inom FS sker informationsspridningen på flera olika nivåer tack vare organisationens struktur. Centralt genom FS sker detta huvudsakligen via organisationens hemsida (www.frikyrkligsamverkan.fi) samt via e-post. De enskilda medlemmarna nås dock effektivast genom medlemsorganisationernas egna informationskanaler samt via de enskilda församlingarna. Då medlemsorganisationer själva ansvarar för insamlingen av egenandelen till projekten skapar detta en bred delaktighet och ett brett intresse för projekten.

2010 ordnade FS en gemensam sommarkonferens där aktuell info presenterades och delades ut, både via informationsbord men främst via de seminarier som FS ordnade under konferensen. Dessa gav även rum för samtal och frågor. Under året har flera utländska gäster från projektländer varit på besök och under olika möten berättat om situationen i länderna. Även möten mellan representanter från UM och FS utländska gäster har ordnats.

FS uppehåller en internetsida där alla projekt i FS presenteras kort.

4.1 Medlemsorganisationerna

Genom medlemssamfundens månadstidningar Korsets Budskap (1200 ex), Missionsstandaret (ca 1000 ex), En Väg (700 ex) och Nya Budbäraren (500 ex) sprider FS kunskap om utvecklingssamarbete både genom artiklar i den ordinarie texten och genom separata bilagor. Artiklarna består av bl. a. av allmänna beskrivningar av situationen i de olika utvecklingsländerna där FS arbetar och av personporträtt av människor som påverkats av de olika projekten. Medlemssamfunden skickar också regelbundet ut nyhetsbrev och övriga informationsbrev gällande missions- och biståndsverksamheten till de som anmält intresse för dessa.

Genom insamlingskampanjer som medlemsorganisationerna gjort har man informerat om de aktuella behoven för biståndshjälp.

4.2 De lokala församlingarna

FS har på olika sätt spridit information om biståndsverksamheten genom sina 75 lokalförsamlingars aktiviteter. Detta har skett bl. a. genom besök av biståndsarbetare och missionärer som berättat om sitt arbete vid olika informationsmöten. Genom sådana besök har människor både inom och utanför församlingarna gjorts delaktiga. Exempelvis har vid de olika medlemsorganisationernas sommarkonferenser getts aktuell information genom utställningar, personliga presentationer av en stor del av de utsända arbetarna och diskussionsseminarier. Det har också getts möjlighet till samtal och diskussion genom tydlig synlighet av de anställda.

5. Resultat

De resultat som uppnåtts inom ramen för FS:s biståndsprogram redovisas nedan grupperade enligt de åtta mål som formulerats inom programmets två komponenter.

5.1 Utbildning

Programmets mål är att fattiga och utsatta grupper skall få tillgång till utbildning på lika villkor oberoende av kön, etnicitet, handikapp och/eller religion. I sex länder har olika former av undervisning bedrivits. I en del länderna ges grundläggande utbildning till barn som annars skulle ha svårt att få tillgång till sådan. I andra fall handlar det om yrkesutbildning. Exempel på detta är:

- I **Indien** har 200 barn i åldern 7-15 år fått bostad, mat, sjukvård och skolgång. Dessutom deltar drygt 300 elever i skolans undervisning utan att bo på skolans internat. En 1-årig yrkeskurs i hushållselektronik har också genomförts. Totalt har omkring 700 elever erhållit grundskoleutbildning i enlighet med det indiska skolsystemets läroplan.
- Vid det sociala centret i **Kirgizistan** har 99 flickor och pojkar fått undervisning i engelska och datateknik som möjliggjort fortsatta studier och gett större möjlighet att få arbete. Centret leds främst av kvinnor som får tjäna som förebilder och på olika sätt uppmuntra och stärka andra kvinnors självförtroende och mod till egna initiativ.
- I **Tanzania** har projektet vars mål är att utvidga och uppgradera den existerande medieutbildningen i Arusha fortsatt med enligt planerna. Utbildningens registrering hos det nationella utbildningsministeriet har fullbordats och certifiering har erhållits. 11 studerande har deltagit i den ett år långa kursen och 40 personer har deltagit i olika kortare kurser. Det första studentbostadshuset invigdes i mars 2010.
- Genom kurser i livskvalitet riktat till kvinnor i olika slumområden i Rio de Janeiro, **Brasilien** byggs kapaciteten hos utsatta kvinnor och de får hjälpmedel att hantera de sociala problem de möter. 78 facilitatorer utbildades under året för att hålla kurser i livskvalitet och ungefär 250 konsultationer med juridisk rådgivning gavs. Som en följd av projektet har kvinnor startat små affärsprojekt för att stärka familjens ekonomi, börjat studera eller valt att söka professionell hjälp för olika hälsoproblem.
- I **Filippinerna** på ön Mindanao har daghemmet i Kauran utrustats med nya böcker och arbetet med det nya daghemmet på ön Leyte har inletts. Utbildningscentret på ön Samal renoverades under året och färdigställs under 2011.
- I **Laos** erbjuds treårig IT-utbildning på college-nivå med inriktning på Linux-operativsystem samt undervisning i engelska. Under 2010 erhöles 44 personer examen från IT-utbildningen.

Fysiskt handikappade erbjuds möjlighet till fri utbildning och utgör varje år över 10 % av de studerande, vissa år betydligt mer än så.

- På de **palestinska områdena** på Västbanken inleddes dagisverksamhet för barn i åldern 3-6 på hösten 2009. Inledningsvis deltog 30 barn i undervisningen och från det andra skolårets början 1.9.2010 har antalet deltagare varit 60 barn. Dagisverksamheten går på engelska så att barnen snabbt skall lära sig språket.

Programmets mål är att fattiga människor skulle få förbättrade utkomstmöjligheter. Detta sker genom yrkesträning i olika form skall ge bättre till anställning eller färdigheter att starta egna företag. I Kambodja ges dock tillgång till resurser för företagsamhet genom mikrokrediter. Exempel på detta är:

- I **Kambodja** fick 61 olika byagrupper under år 2010 i landets olika provinser tillgång till nya resurser i anslutning jordbruket, mikrokrediter för småföretagarverksamhet. Vid utgången av året hade grupper hade 868 deltagare fått deltagit i projektet genom grupperna. 70% av de små projekt som stöds inom grupperna är nya i respektive byar. Man har alltså ej tidigare haft tillgång till stöd för motsvarande verksamhet.
- I **Kenya** har yrkesskolan för fattiga ungdomar färdigställd med undantag av en byggnad som blir klar under 2011. Undervisningen inleddes i full skala under 2009 och till utgången av 2010 hade 172 elever utexaminerats. Många av de utexaminerade har startat egna företag och t.o.m. anställt personal.
- På ön Mindanao i **Filippinerna** har landsbygdsutvecklingsprojektet fortsatt med modellfarmer, daghem och ledarskapsutvecklingskurser. Modellfarmen i Kauran hjälper direkt ca 100 familjer.
- På Nyamahanga Teacher's College i **Tanzania** utbildas grund- och förskollärare i enlighet med de nationella utbildningsprogrammen. Vid slutet av året studerade 391 personer vid skolan.
- Vid socialcentret i Albouystown **Guyana** utbildas elever i olika tekniska ämnen och FS har under året stött tillbyggnaden av en tredje våning för att svara på utrymmesbristen som följt av socialcentrets växande verksamhet. Vid socialcentret i Tapacuma får bybor lära sig färdigheter som leder till bättre utkomstmöjligheter.

Programmets mål är att bidra till en hållbar miljöutveckling genom fokus på att bevara och återställa närmiljön kring projekten. Detta är frågor som reflekteras över kontinuerligt under hela projektcykeln. Bland annat i varje rapport från projekten behandlas frågan. Ett exempel på detta är:

- I **Tanzania** har miljöseminarier hållits på tre orter med målet att öka den genomgripande miljömedvetenheten genom att deltagarna utbildats i trädplantering. Tusentals träd har planterats och området kring Ruo har inventerats samtidigt som en utvecklingsplan har gjorts upp.

Programmets mål är att stärka våra lokala samarbetspartners organisation. Stor vikt läggs på god redovisning av projektarbete och transparens på alla nivåer. I varje projekt analyserar vi vår samarbetspartners kapacitet i detta avseende och utreder våra möjligheter att finnas till som en

stödande resurs för dem. Förhoppningen och målsättningen är att detta på längre sikt skall kunna bidra till en ökad demokratisering och utveckling av det civila samhället. Exempel på detta är:

- I **Guyana** ingår kapacitetsbyggandet hos samarbetsorganisationen som en konkret del av projektet. Skrivande av planer och rapporter lärs ut liksom även bokföringskunskaper.
- I alla projekt behandlas frågorna kring behov för och möjligheter till förstärkning av samarbetspartnerns organisation rutinmässigt i hela projektcykeln. Frågor gällande detta finns inkluderade i de formulär som används.

5.2 Hälsa

Programmets mål är att uppnå en lägre barndödlighet och förbättring av mödrars hälsa genom rådgivningsverksamhet i hälsofrågor. Barnadödligheten är ett stort problem världen över och genom vårt och vår partners långvariga engagemang i Afghanistan har den identifierats som ett område där vi har möjlighet att göra konkreta insatser. Ett exempel på detta är:

- Hälsocentret i Agla Hlazaouto i **Benin** med mödra- och förlossningsavdelning samt akutvårdsenhet har fortsatt sin verksamhet och cirka 5000 patienter erhöll vård.
- I Barnens By i **Tanzania** startade 2004 barnhemsverksamhet för barn i åldern 0-2 år. Under 2010 har den institutionsbaserade vårdverksamheten lagts ner. Istället har man arbetat med en plan att stöda moderlösa barn ute i byarna upp till skoldebuten. Omkring 50 barn med stora stödbehov omfattas av verksamheten.
- 4 BLISS (Birth Life Saving Skills) kurser hölls på olika orter i **Afghanistan**. 62 kvinnor deltog i kurserna och erhöll kunskap om säkra förlossningsrutiner. Genom hälsovårdsverksamheten får en stor mängd mödrar och barn fått vård och information för att själva kunna arbeta för en hälsosammare livsstil.

Programmet mål är att höja kunskapsnivån och medvetenheten om hygien och smittospridning genom undervisning i hälsolära. Samtidigt byggs grunderna för preventiv hälsovård upp. Vikt har lagts vid kompetens och lokalkännedom hos den personal som har hand om denna undervisning. Exempel på detta är:

- I **Kambodja** har 8 utländska hälsovårdsteam med volontärer besökt de bygrupper som grundats inom runt om i landet. Teamen har genom sitt arbete kompletterat den statliga hälsovården och förmedlat vård till över 3000 patienter. 56 remitteringar gjordes för vård på sjukhus i Phnom Penh.

Programmets mål är att öka tillgängligheten på kvalitativ hälsovård och medicin. Likaså att förbättra tillgången till god näring genom livsmedelsdistributionen. Genom FS:s biståndsverksamhet har ett hälsocenter byggts upp från grunden. Distribution av livsmedel är inte vår huvudsakliga uppgift utan någonting som finns med som en aspekt i några projekt eller i samband med katastrofinsatser. Exempel på detta är:

- I **Zimbabwe** har barnhemsprojektet inte kunnat förverkligas pga. den oroliga situationen i landet. En del av projektpengarna användes istället som nödhjälp i form av medicinförsändelse.

- I **Kirgizistan** har 16 äldre personer besökts i sina hem två gånger i veckan och samtidigt erhållit understöd i form av mat.
- I Wakapoa i **Guyana** har renoveringen av en hälsoklinik söotts. Hälsoarbetet på kliniken är samarbete med de lokala myndigheterna på orten.

Programmets mål är att distribuera konkreta hjälpmedel för handikappade samtidigt som medvetenheten om de handikappades rättigheter har ökas. Detta är frågor som reflekteras över kontinuerligt under hela projektcykeln. Bland annat i varje rapport från projekten behandlas frågan. Exempel på detta är:

- I **Thailand** ges utbildning och social träning för handikappade vid centret i Mae Sariang. 169 klienter följdes under året upp under bybesök med terapi, stöd och råd. 20 barn deltog i centrets skolförberedande program och 9 blinda eller döva fick gå i specialskola. Tre seminarier hölls för att uppmuntra lärare i lokala skolor, ge råd och information till föräldrar, skolor och myndigheter. Motsvarande undervisning gavs också via lokala radioprogram. Denna del av verksamheten är ett samarbete med de lokala myndigheterna.
- I **Tanzania** hölls 5 seminarier med 292 deltagare för att synskadade skall få ökad kompetens att förbättra sin tillvaro. Braille-böcker med olika kunskapsämnen har tryckts och distribuerats till drygt 5400 personer.
- I alla projekt behandlas dessa frågeställningar rutinmässigt i hela projektcykeln. Frågor gällande dem finns inkluderade i de formulär som används.

6. Beaktande av genomgripande ledmotiv

De genomgripande teman som utrikesministeriet definierat för finländskt biståndsarbete samt millenniemålen beaktas i alla delar av FS:s arbete. Dessa beaktas från början när organisationens biståndsprogram utformas. För vart och ett av de enskilda projekten finns frågeställningar gällande millenniemålen och de genomgripande teman inkluderade i hela projektcykeln. Genom att påminna om dem bl.a. i planerings- och rapporteringsformulär undviks att de faller i glömska även om de inte skulle finnas med som primära fokus i projekten. Likaså bör den lokala regeringens strategier gällande de projektens verksamhetsområden beaktas redan i planeringsskedet. Detta kan röra sig om den lokala strategin för förminskande av fattigdom eller att utbildningsprogram ackrediteras av lokala myndigheter.

Parisdeklarationens mål om ägarskap och anpassning och ömsesidigt ansvar förverkligas enligt vår mening väl i den praktiska verksamheten genom det projektansvar som vi låter ligga hos våra samarbetspartners. Vi strävar till att den kontroll FS utövar skall gå genom den harmoniserade rapportering som beskrivs i vår biståndsmanual. På programnivå skall rapporteringen också möjliggöra en retroaktiv resultatstyrning av kommande projekt.

7. Bedömning av verkningar och utvärdering av resultatens hållbarhet

Under den kommande perioden är ett av FS:s utvecklingsmål att identifiera och utveckla instrument för att på ett systematiskt sätt kunna utvärdera resultatens hållbarhet. Inom ett flertal av biståndsprojekten har man haft utmaningar med kontinuiteten i arbetet genom att ansvarspersoner byts ut i snabb takt. Även här i Finland har FS en personalstyrka som mycket begränsad till sitt antal. Detta kan leda till utmaningar gällande ansvarsfördelningen under semestrar och andra ledigheter. Den stora andelen frivilliga inom projekthanteringen bidrar ytterligare till detta. Arbetet har dock en bred förankring i ett nätverk som sträcker sig över hela Svenskfinland med lång historia av engagemang och aktivitet inom bistånd.

I mottagarländerna gör de småskaliga projekten att åtminstone de närmast involverade personernas liv förändras. Det är ofta en stor utmaning att få projektverksamheten att fortsätta på likartat sätt utöver tiden av FS finansiella stöd. I en del fall har vi ansett att det är tillräckligt även om arbetet inte fortsätter i samma form. I de projekt där en tydlig hand-over plan funnits från början har det varit betydligt lättare att säkerställa en hållbar fortsättning av verksamheten. Exempelvis i Brasilien är framtiden oviss då det är en utmaning att hitta lokala donatorer som skulle understöda verksamheten efter att finansieringen från Finland upphör 2014.

8. Utmaningar, eventuella problem och fördröjningar

Det finns naturligtvis skillnader i kapacitet mellan våra olika samarbetspartner. Vilket kommer till uttryck t.ex. i kvaliteten på administrationen. Kompetensen inom bokföringen behöver stärkas på en del håll för att minska riskerna för dålig uppföljning och kontroll av ekonomin. Genom grundligare monitorering och systematisk evaluering strävar vi att tillsammans med samarbetspartnerna förbättra kvaliteten på projektadministrationen. De nya handböckerna tjänar även detta syfte och har redan lett till en harmonisering såväl av processerna i hemlandet som det material vi får in från projekten.

Med ett antal av våra samarbetspartners har vi noterat vissa skillnader i värdegrund. Det lokala engagemanget för verksamheten har blivit lidande i några fall där vi inte delar samma vision. Ett konkret exempel på detta är hur i under flera år försökt gå vidare med en utveckling av barnhemmet Home of Hope i **Zimbabwe**. Såväl vi som den lokala samarbetspartnern är överens om hur barnhemmet bör utvecklas men som en följd av situationen i landet har barnhemmet låg prioritet i den vision som samarbetspartnern har för sitt arbete de kommande åren. Utmaningen för vår del i att identifiera dessa situationer ligger ofta i att samarbetspartnern sällan självmant avstår från biståndet, även om man inte kan eller vill avdela kompetenta resurser för hanteringen av det. Det finns också fall där vi ser olika på vikten av att de själva ta ansvar för den sociala situationen i sitt egna land. Skillnaderna i synsätt tydliggörs i de fall där vi har eller har haft finländsk personal på plats vilket också visar på vikten av regelbundna besök till såväl pågående som planerade projekt.

I **Filippinerna** håller den ständiga rädslan för gerillaövergrepp och andra våldsamheter befolkningen i ett hårt grepp. FS:s verksamhet påverkades inte direkt av denna händelse men en fara finns att de samhällseliga oroligheterna blir alltför stora för att verksamheten skall kunna fortsätta. Däremot

drabbades projektet under året av ofördelaktig kursutveckling och lokala kostnadsökningar. En del av den planerade verksamheten fått skjutas på framtiden. Säkerhetssituationen i Lal distriktet i **Afghanistan** är relativt god men verksamheten påverkas av oroligheterna i andra delar av landet. Det har också visat sig vara en utmaning för vår samarbetspartner där att hitta erfaren personal med tillräcklig expertis samt att engagera utländsk personal för tillräckligt långa tidsperioder.

I Kambodja har man speciellt inom hälsovårdsträningen stött på en rädsla för att använda de statliga hälsovårdstjänsterna som finns i landet. Det finns en oro över otillräckliga personalresurser, personalens kunskapsnivå samt att man skall bli tvungen att betala mutor. På yrkesinstitutet Quest College i **Laos** tvingades man till att flytta verksamheten till nya lokaliteter. En tilläggsbudget behövdes för att täcka flyttkostnaderna och elevantalet behöver ökas från det nuvarande för att inkomsterna från kursdeltagarna skall täcka driftskostnaderna. I **Zimbabwe** har de planerade byggnadsarbetena på barnhemmet Home of Hope inte varit möjliga samtidigt som behovet av nödhjälp fortfarande kvarstår och därför har istället försändelser av medicin och förnödenheter sänts till landet.

De individer vi arbetar med i våra mottagarländer har det ofta inte så bra ställt ekonomiskt uppstår givetvis en frestelse för dem att utnyttja sin position för personlig vinning. Risken för korruption finns alltid med. Det är en utmaning att visa förtroende för varandra men samtidigt i tillräcklig grad hålla på den interna kontrollen. I denna fråga utnyttjar vi så mycket som möjligt det kontaktnät vi har genom medlemsorganisationerna. Förseelser har uppdagats men inte i direkt anslutning till våra projekt. Någon förskingring av finländska biståndsmedel har ej uppdagats.

9. System för administration, uppföljning och utvärdering samt hur de utvecklats

FS är ett samarbetsorgan för sex frikyrkor. FS koordinerar biståndsverksamhet för de fyra ursprungliga medlemsorganisationerna Finlands svenska, Finlands svenska metodistkyrka, Finlands svenska pingstmission rf och Missionskyrkan i Finland. Frälsningsarmén i Finland och Finlands svenska adventkyrka var med i biståndssamarbetet men hade inget eget biståndsprojekt under 2010. Förutom frikyrkornas arbete koordinerar FS sedan 2007 också ett projekt för organisationen Martyrkyrkans vänner, MKV.

FS:s biståndsarbete är väl förankrat i medborgarsamhället i Finland sedan långt tillbaka – de flesta av medlemsorganisationerna är över 100 år gamla. Medlemsorganisationernas lokala församlingar har ett brett nätverk. Medlemsorganisationerna ansvarar för och handlägger de enskilda projekten enligt modeller som byggs upp gemensamt inom FS.

9.1 Frikyrklig Samverkan och Frikyrkan Hjälper

Organisationen Frikyrklig Samverkan leds av en styrelse som består av två medlemmar från varje medlemsorganisation och en generalsekreterare. För utvecklingsbiståndet finns en oregistrerad underavdelning till FS, hjälporganet Frikyrkan Hjälper (FH). FH leds av en ledningsgrupp och FH:s mest centrala funktionen är att för FS samordna medlemsorganisationernas utvecklingsbistånd,

ansvara för kommunikationen mellan FS och UM samt kommunikationen till de organisationer som administrerar bistånd genom FS. FH ansvarar för att förpliktelseerna i partnerskaps- och finansieringsavtalen med UM uppfylls, ansvarar för opinionsbildning och information om biståndsarbete och mission, samt gör insamlingar för katastrofhjälp. Ledningsgruppen består av de projektansvariga handläggarna från de fyra ursprungliga medlemsorganisationerna, samt personalen vid FS som sköter ärenden gällande utvecklingsbiståndet. Martyrkyrkans vänner och Frälsningsarmén hade 2010 representanter i FH:s ledningsgrupp med rätt att delta och uttala sig i dess möten. Dock utan beslutanderätt. Denna organisationsstruktur är under förändring och strukturen kan se annorlunda ut under 2012-2014.

9.2 Personalstyrka

Medlemsorganisationerna har sin egen administration med styrelser, ledare, administrativ personal och ansvariga för de olika verksamhetsgrenarna av vilka biståndsprojekten utgör en del. Organisationerna planerar, utformar och förordar de projekt som man önskar att skall inkluderas i dispositionsplanen. Ansvar för de projekt, som efter beslut i ledningsgruppen inkluderas i FS:s biståndsprogram, ligger hos respektive medlemsorganisation i samarbete med mottagarorganisationen i landet. Många lokalförsamlingars medarbetare har starka band till projekt och reser ut för att stöda och kontrollera verksamheten inom ramen för projektets budget. Därutöver sprider de information om projekten samt hjälper till med insamlingsverksamhet på olika sätt. Verksamheten i organisationen baserar sig mycket på frivilligarbete. Ett brett engagemang och en stor villighet finns bland de involverade. Detta leder till en kostnadseffektiv verksamhet men innebär också en kontinuitetsrisk i arbetet.

Det gemensamma arbetet leddes under 2010 av **Håkan Nitovuori och Stefan Salonen**. Håkan var under året anställd som generalsekreterare med en 25-procentig tjänst delat på bistånd och allmänna frågor och Stefan var anställd som biståndsledare på 50 %. **Mona Groop-Sjöholm** arbetade som biståndskoordinator på 40 % med bland annat kvalitetsutveckling och administration. **Gabriel Grönroos arbetar** på 20 % som biståndskoordinator främst med administration. **Pontus Fred** arbetade på 40 % som informatör för FS samt **Mirka Lehto** på varierande procent för kvalitetssäkring. Till de anställdas uppgifter hör att samordna ansökningar, rapporter och linjedragningar i samråd med ledningsgruppen. Biståndskoordinatorerna är också anställda för att arbeta med bistånd inom två av FS medlemsorganisationer, vilket totalt innebär att de har heltidstjänster.

9.3 Resursutveckling och kvalitetskontroll

FS biståndsmanualer har fortsatt att ha en viktig roll i administreringen av FS biståndsarbete. Den engelskspråkiga manualen innehåller riktlinjer och instruktioner för projektarbetarna i mottagarländerna och den svenskspråkiga manualen fokuserar på projekthanteringsfrågor här i Finland. Dessa utvecklas och uppdateras kontinuerligt.

De anställda och representanter för FS medlemsorganisationer har under året regelbundet samlats till projekthanteringsträffar. Under dessa träffar diskuteras de gemensamma strukturerna och rutinerna och förbättringar görs. Med hjälp av tydligare riktlinjer och instruktioner kan både arbetet inom FS och

relationerna till våra samarbetspartners på fältet administreras lättare. Kontakten inom medlemsorganisationerna och FS är viktig och de olika mötestillfällena ger också möjlighet att utbyta idéer och lära av varandra. De centralt anställda utför en viktig funktion med att befrämja kontakten mellan FS och medlemsorganisationer.

De anställda har deltagit i olika seminarier och möten under året för vidareutbildning med målet att ständigt förbättra FS verksamhet. Några egna seminarier för personalen och medlemsorganisationernas representanter anordnades inte under året.

Stora nivåskillnaderna finns gällande våra samarbetspartners administrativa kapacitet. Gällande en stor andel av de organisationer vi samarbetar inkluderas också en förstärkning för deras administration och en hjälp till bättre övervakning och styrning ("Good governance"). Genom tät kontakt både per telefon och e-post samt besök på plats får mottagarorganisationerna hjälp att ta steg i riktning mot en hållbarare och mer genomskinlig administration. Detta leder i längden till bättre möjligheter att genomföra projekt, men också till bättre förmåga att sköta allmän administrativ verksamhet. De generella administrativa riktlinjer som ges till alla projekt behöver ofta förklaras och konkretiseras mycket för att de skall förstås och följas. Det är en pågående utbildningsprocess för våra samarbetspartner som kräver mycket tid och energi men som ger tydlig utdelning i en stor del av fallen. Genom de olika medlemsorganisationerna har FS både volontärer, experter inom ramen för personalbiståndet och utsända medarbetare.

10. Evalueringar, slutsatser och åtgärder för verkställande av rekommendationer

Två utomstående evalueringar gjordes under 2010. I juni evaluerades projektet i Rio de Janeiro i Brasilien och i oktober evaluerades projektet i Agla Hlazaouto i Benin. Rapporterna från evalueringarna har distribuerats inom FS och ifrågavarande medlemsorganisation och har behandlats respektive ledning. Som konklusion har för Brasiliens del dragits slutsatsen att projektet behöver fortsätta några år till. Därav planeras en fortsättning av projektet 2012-14. När det gäller hälsoprojekten i Benin fortsätter diskussionen mellan partnererna under år 2011 och beslut om åtgärder utifrån observationer och rekommendationer torde fattas vid monitoreringsbesök i september. FS uppskattar de värdefulla kommentarer och konklusioner som gjorts och beaktar dessa i den fortsatta projektverksamheten.

Slutrapporterna från evalueringarna bifogas denna årsrapport.

11. Ekonomirapport med budgetjämförelse

Det är fascinerande att konstatera att FS biståndsprogram har överskridit budgeten som uppgjordes hösten 2009 med 0,1 % = 1764 €. På totalplanet har vi alltså landat mitt i prick.

FS har inte kunnat använda hela det nya stöd på 1.649.000 vi erhöll som statsbidrag för programmet utan förutom de 158.721 som kvarstod från 2009 ökar denna summa till 224.967 vilken överförs till 2011. Då budgeten når upp till förväntad nivå men inte det använda statsmedlen gör det kan vi konstatera att till största delen har det att göra med att vi i flera områden har sänt ut medel som inte kunnat användas före årsskiftet.

	Totalt bistånd	Beviljat statsstöd	Använt statsstöd	Självfin. %	årlig tillväxt		
					bistånd	beviljat stöd	använt stöd
2004	687 755	620 000	537 689	21,8%			
2005	978 538	710 000	755 180	22,8%	42,3%	14,5%	40,4%
2006	1 125 193	842 455	902 089	19,8%	15,0%	18,7%	19,5%
2007	1 394 513	1 187 000	1 123 606	19,4%	23,9%	40,9%	24,6%
2008	1 521 999	1 313 295	1 266 563	16,8%	9,1%	10,6%	12,7%
2009	1 791 780	1 526 000	1 493 391	16,7%	17,7%	16,2%	17,9%
2010	1 908 117	1 649 000	1 582 754	17,1%	6,5%	8,1%	6,0%
2004 – 10	9 407 895	7 847 750	7 661 272	18,6%	22,6%	21,2%	24,3%

	Totalt bistånd	Beviljat UM-stöd	Använt UM-stöd	Självfin. %	Årlig tillväxt	Ackum. tillväxt
2004	688	620	538	21,8%		
2005	979	710	755	22,8%	42,3%	42,3%
2006	1 125	842	902	19,8%	15,0%	63,6%
2007	1 395	1 187	1 124	19,4%	23,9%	102,8%
2008	1 522	1 313	1 267	16,8%	9,1%	121,3%
2009	1 792	1 526	1 493	16,7%	17,7%	160,5%
2010	1 908	1 649	1 583	17,1%	6,5%	177,4%
2004 – 10	9 408	7 848	7 661	18,6%	19,1%	

Tabell 1: Sammandrag över biståndsverksamhetens finansiering 2004-2010.

Penningsummor redovisade i k€.

Bland de största avvikelserna från budgeten bör givetvis nämnas det nya Afghanistan- CDP-LAL projektet som initierades efter projektperioden. Pga. av dödsfall i familjen som resulterade i en avbruten arbetsperiod där dessutom försäkringsbolaget ersatte hemresa och förlorade arbetsinsatser, uppgår också kostnaderna för personalbistånd – Afghanistan till bara en minimal summa.

Ecuadors, HIV/AIDS upplysning, ledarskolning har inte kunnat genomföras i tänkt omfattning utan dessa medel har omdisponerats till Guyana och Brasilien.

Benin – Hälsocenter TABITA är också försenat pga. att en ny plats har valts i samarbete med de lokala myndigheterna.

Pga. rådande förhållanden i Zimbabwe ansåg vi det också mera ändamålsenligt att fortsätta med den typ av nödinsatser som redan förverkligats under 2009.

De utvecklingsåtgärder som var planerade att genomföras i Finland har fullföljts bara till knappt hälften, detta till stor del på att en mindre personalstyrka och inga externa seminarier anordnats inte heller har någon större bilaga getts ut.

12. Underskrift

FRIKYRKLIG SAMVERKAN FS rf.

Helsingfors den 31 augusti 2011

Stefan Salonen
Biståndsledare

Bilagor

1. Ekonomirapport 2010
2. Frikyrklig Samverkans bokslut 2010
3. Revisionsberättelse
4. Granskningsberättelse över programmet och rapportsammandrag
5. Korta projektbeskrivningar
6. Evalueringsrapporter

1. Ekonomirapport 2010

Organisationens Frikyrklig Samverkan FS rf

Ekonomirapport 2010

Bilaga till årsrapport

A. Projektverksamhet

Projektnummer och -namn

Projektnummer och -namn	Varaktighet	Budget	Förverkligade Kostnader	Finansiering			ADMIN	
				Använt statsstöd	Självfinansiering			
					fr. Finland	fr. mottagarl.		
764FSB01	Thailand, Handikappprojekt, språkutveckling	2004 – 2008	65 800	84 542	70 465	8 213	5 864	5 687
288FSB04	Zambia, project for orphans	2008 –	62 900	92 325	76 820	15 504		7 071
			128 700	176 867	147 285,76	23 717,47	5 863,82	12 758
998FSF00	MKF, Kapacitetutveckling	2007 – 2010	30 000	24 581	20 000	4 581		2 451
522FSF05	Kirgizistan, Socialt Center	2004 – 2010	20 000	19 246	16 000	2 344	901	1 914
446FSF03	Guyana, Socialt Center	2001 – 2015	116 000	169 382	145 248	23 619	516	17 774
457FSF07	Surinam, Socialt center	2006 – 2012	93 000	70 066	60 000	10 066		6 875
431FSF08	Brasilien, Kapacitetsutveckling Rio de Janeiro	2007 – 2014	76 000	109 059	90 000	16 738	2 321	11 043
440FSF11	Ecuadors, HIV/AIDS upplysning, ledarskolning	2007 – 2011	24 000	1 515	1 024	491		151
625FSF06	Afghanistan- CDP-LAL	2010 - 2014		36 278	32 352	3 925		3 526
998FSF04	Personalbistånd		60 000	996	800	196		413
			419 000	431 123	365 423,54	61 960,75	3 738,28	44 147
728FSM01	Kambodja, Landsbygdsutveckling	2004 – 2012	18 300	18 724	15 000	3 724		2 076
248FSM02	Kenya – Yrkeskola i Kiambu	2005 – 2010	70 700	95 860	76 900	8 306	10 654	4 928
265FSM03	Zimbabwe, Nyadire Mission	2008 – 2010	18 300	18 848	15 000	3 848		2 405
			107 300	133 432	106 900,00	15 878,51	10 653,79	9 408
755FSP19	Filippinerna – Multi-Rural Development Project (MF)	2007 – 2012	108 000	154 889	128 800	26 089		15 288
645FSP07	Indien, Skolhem, lågstadie + yrkeskurs	2004 – 2011	166 000	170 226	127 000	43 226		16 970
745FSP06	Laos, Quest College	2004 – 2012	50 000	47 499	34 000	13 499		4 740
635FSP05	Myanmar, skola och daghem	2004 – 2010	51 000	33 444	30 000	3 444		3 300
282FSP04	Tanzania, Barnens By, Biharamulo	2004 – 2008	55 000	48 636	31 000	17 636		4 810
282FSP20	Tanzania – Lärarutbildning	2005 – 2012	54 000	71 807	66 000	5 807		7 160
282FSP15	Tanzania – HMMA HMC Habari Maalum College	2007 – 2015	180 000	210 518	183 000	27 518		20 830
282FSP21	Tanzania – Kibreli Capacity Strengthening Project	2009 – 2012	44 000	44 139	34 000	8 667	1 472	4 140
236FSP02	Benin – Hälsocenter AGLA	2004 – 2011	100 000	97 859	85 000	12 859		9 350
236FSP24	Benin – Hälsocenter TABITA	2011-2013	100 000	27 091	25 500	1 591		2 655
228FSP22	Burundi –Returning refugee repatriation	2009 – 2011	62 000	33 772	27 000	4 772	2 000	3 370
998FSF04	Personalbistånd		60 000	51 448	39 300	12 148		4 993
			1 030 000	991 328	810 600	177 256	3 472	97 606
550FSV01	Gaza/Västbanken – Kulturcentret Hoppets frön	2007 – 2011	62 353	82 823	60 000	6 199	16 624	6 199
998FSH01	Resursutveckling – kvalitetsutveckling		56 000	28 804	28 805	0		1 679
998FSH03	Projektplaneringsresor		55 000	12 157	12 157	0		724
998FSH04	Info, hemsida och påverkan		24 000	13 953	13 953	0	0	759
998FSH02	Evalueringar		24 000	37 630	37 630	0		1 649
			159 000	92 544	92 544,80	0	0	4 811
SAMMANLAGT			1 906 353	1 908 117	1 582 754,10	285 012	40 352	174 929
					0	14,9 %	2,1 %	9,2 %
						Självfinansierings %		Admin%

E. Administration (högst 10 % av de totala kostnaderna)

	Budget	Förverkligade Kostnader	Finansiering	
			Använt statsstöd	Självfinansiering
Personalkostnader		96 211		
Expeditionskostnader		43 732		
Avskrivningar				
Övriga kostnader		34 986		
SAMMANLAGT		174 929		
Varav ingår i programmets projekt rader		174 929		
SAMMANLAGT				

G. STATSSTÖDET AKTUELL SITUATION

	2007	2008	2009	2010	2011
Korrigerigering från tidigare år					
Lyft stöd som överförts från föregående år	15 937 €	79 331 €	126 063 €	158 721 €	224 967 €
Stöd som lyfts under rapporteringsåret	1 187 000 €	1 313 295 €	1 526 000 €	1 649 000 €	
Använt stöd	1 123 606 €	1 266 563 €	1 493 341 €	1 582 754 €	
Oanvänt lyft stöd som överförs på följande år	79 331 €	126 063 €	158 721 €	224 967 €	

FRIKYRKLIG SAMVERKAN FS RF

FO-nr 1613130-4

RESULTATRÄKNING**1.1-31.12.2010****1.1-31.12.2009****FS-EKUMENIK****FS**

Intäkter	3 900,00	3 600,00
Kostnader		
Fördelade löner och soc.kostnader	-3 948,50	-2 556,34
Resor, mat och logi	-410,85	-288,05
Medlemsavgifter	-85,00	-85,00
Administration	-294,65	-781,24
Kostnader totalt	-4 739,00	-3 710,63
Resultat FS	-839,00	-110,63

GEM. KONFERENSER OCH KURSER

Sommarkonferensen		
Intäkter	42 159,03	0,00
Kostnader	-35 759,45	-299,35
Sommarkonferensen totalt	6 399,58	-299,35
Pastorsmöten		
Intäkter	0,00	8 075,00
Kostnader	0,00	-8 203,64
Pastorsmöten totalt	0,00	-128,64
Barn- och ungdomsledardagar		
Intäkter	806,50	906,00
Kostnader	-1 928,74	-1 357,97
Barn- och ungdomsledardagar totalt	-1 122,24	-451,97
Resultat GEM. KONFERENSER O KURSER	5 277,34	-879,96
FS-EKUMENIK totalt	4 438,34	-990,59

FRIKYRKLIG SAMVERKAN FS RF

FO-nr 1613130-4

RESULTATRÄKNING**1.1-31.12.2010****1.1-31.12.2009****FRIKYRKAN HJÄLPER****FH-UM****Intäkter**

UM-stöd	1 487 159,30	1 481 251,15
UM-stöd egna projekt	92 544,80	87 089,58
Bidrag egna projekt	18 226,50	21 710,00
Intäkter totalt	1 597 930,60	1 590 050,73

Kostnader

Medlemsorg. (MO)	-1 487 159,30	-1 481 251,15
Egna projekt (800,804,805,806)	-92 544,80	-87 089,58
Eget admin.projekt (0-proj)	-18 226,50	-21 710,00
Kostnader totalt	-1 597 930,60	-1 590 050,73

Resultat FH-UM**0,00****0,00****FH-ÖVRIGT****Intäkter**

Allmänt	20,00	0,00
Förmedlingsavgift int.	188,65	229,98
Räntor	0,62	20,83
Projektintäkter	3 773,00	4 599,75
Intäkter totalt	3 982,27	4 850,56

Kostnader

Projektutbetalningar	-3 584,35	-4 369,76
Förmedlingsavgift utg.	-188,65	-229,98
Administration	-181,50	-254,00
Kostnader totalt	-3 954,50	-4 853,74

Resultat FH-Övrigt**27,77****-3,18****RESULTAT FRIKYRKAN HJÄLPER****27,77****-3,18****VERKSAMHETSPERIODENS****ÖVERSKOTT (- UNDERSKOTT)****4 466,11****-993,77**

FRIKYRKLIG SAMVERKAN FS RF

FO-nr 1613130-4

BALANSRÄKNING	1.1-31.12.2010	1.1-31.12.2009
A K T I V A		
RÖRLIGA AKTIVA		
Fordringar		
Kontofordringar	1 577,38	5 162,16
Förskottsbetalningar	0,00	26,00
Fordringar biståndsmedel	129 863,49	132 739,14
Fordringar totalt	131 440,87	137 927,30
Kassa och banktillgodohavanden		
Banktillgodohavanden, FS	11 183,70	5 838,16
Banktillgodohavanden, UM	100 452,56	34 722,22
Kassa och banktillgodohavanden totalt	111 636,26	40 560,38
RÖRLIGA AKTIVA totalt	243 077,13	178 487,68
AKTIVA TOTALT	243 077,13	178 487,68
P A S S I V A		
EGET KAPITAL		
Bal. vinst från tidigare verksamhetsper., FS/FH	1 370,69	1 484,50
Verksamhetsper. överskott (- underskott)	-811,23	-113,81
Eget kapital FS/FH	559,46	1 370,69
Bal. vinst från tidigare verks.per., GEM.KONF.	1 664,89	2 544,85
Verksamhetsper. överskott (- underskott)	5 277,34	-879,96
Eget kapital GEM.KONF.	6 942,23	1 664,89
Eget kapital totalt	7 501,69	3 035,58
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Kontoskulder	10 926,60	16 729,81
Erhållna förskott UM	224 648,84	158 722,29
FRÄMMANDE KAPITAL totalt	235 575,44	175 452,10
PASSIVA TOTALT	243 077,13	178 487,68

Revisionsrapport

Till styrelsen för Frikyrklig Samverkan FS rf samt styrelserna för berörda medlemsorganisationer gällande mina granskningar av Frikyrklig Samverkan FS rf:s och dess medlemsorganisationers ekonomiska rapporter över från Utrikesministeriet erhållna projektstöd för utvecklingssamarbetet år 2010.

1 Uppdraget

Vi har fått i uppdrag att granska kostnadssammanställningen av användningen av 2010 års stöd för biståndsarbete som beviljats Frikyrklig Samverkan (FS). Granskningarna har genomförts i avsikt att kunna konstatera, att användningen av projektstöden och rapporteringen häröver i huvudsak är riktig och grundar sig på givna stadganden och direktiv.

Sammanställningen bygger på projektvisa årsrapporter som uppgjorts av medlemsorganisationerna, som är projektansvariga, samt av FS gällande fyra egna projekt. De redovisade kostnaderna uppgår till totalt 1.908.117 euro. Medlemsorganisationens revisor har i sin tur granskat redovisningarna och avgett utlåtande över granskningen. Medlemsorganisationerna är i sin tur ansvariga för att varje utlandsprojekt har en redovisning som bestyrks av en lokal auktoriserad revisor.

De projektansvariga medlemsorganisationerna och deras andel av redovisade kostnader samt revisor som utfört granskningen är:

Finlands Svenska Baptistförbund (FSB)	9%	Anders Lidman GRM
Missionskyrkan i Finland (MKF)	23%	Michael Söderlund CGR
Finlands Svenska Metodistkyrka	7%	Kaj Lindström CGR
Martyrkyrkans Vänner	4%	Kirsti Kattilakoski GRM
Finlands Svenska Pingstmission (FSPM)	52%	PwC / Guy Willman CGR
Frikyrklig Samverkan (FS)	5%	PwC / Guy Willman CGR
	100%	

2 Noteringar

Den rapporterade självfinansieringen i utvecklingssamarbetet uppgår till 285 012 € eller 14,9 % av totalkostnaderna. Tillsammans med självfinansiering i mottagarländerna 40 352 € uppnås kraven på 15 % egen andel. Den i FS:s ekonomirapport presenterade administrativa insatsen uppgår till 9,2 % av totalkostnaderna och motsvarar härmed villkoren.

Finlands Svenska Baptistförbund (FSB):

Granskningsrapport har erhållits, inga brister rapporterade.

Missionskyrkan i Finland (MKF); Mikael Söderlund:

De redovisade projektkostnaderna motsvarar MKF:s bokföring med 2 undantag. P.g.a ett mänskligt misstag blev det bokfört 8.171,35 euro mera kostnader i bokföringen än i projektredovisningen för projekt 7034 Guyana, FGF Capacity Building. Misstaget upptäcktes först efter att bokslutet var fastslaget och bokföringen kommer att korrigeras först 2011. Den andra avvikelser hänför sig till Afganistan projekten där en del kostnader "internt" har överflyttats mellan projekten (totalt stämmer dessa 2 projektredovisningar med bokföringen).

Övriga kommentarer är att självfinansieringen blev efter målsättningen och stannade på ca 15,24%. De administrativa kostnadernas andel av totala kostnader var ca 10,2%.

Finlands Svenska Metodistkyrka:

Granskningsrapport har erhållits, inga brister rapporterade.

Martyrkyrkans Vänner:

Granskningsrapport har erhållits, inga brister rapporterade.

Finlands Svenska Pingstmission (FSPM)

- Projekt Quest Collage Laos: Den lokala revisorn svarat "nej" på frågan "is the Financial Project Report free of material misstatement?" Eftersom rapporten i övrigt inte tar upp några brister får detta tolkas som ett missförstånd.
- Projekt Agla Health Center Benin: Lokala revisorn kommenterar att några under förra året noterade brister rättats till; därtill att bankavstämningar inte är attesterade, att de anställda inte är registrerade för skatt och sociala avgifter, samt att övergå från kassa till prestationsbaserad redovisning.
- Projekt Tabita Health Center Benin: Lokala revisorns rapport är inte mera än en bekräftelse av in- och utbetalningar samt banksaldot vid årsskiftet.
- Projekt Returning Refugee Repatriation Burundi: Lokala revisorn framför fyra mindre brister i intern kontroll, bl.a. att personalbonus betalats utan formellt beslut samt att vissa fakturor saknar "Payment Tax Number".

3 Sammanfattning

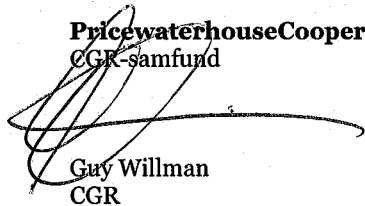
Enligt min uppfattning, har projektgranskningarna och revisionen kunnat utföras i den omfattning god revisionssed förutsätter. Granskningarna har genomförts i avsikt att kunna konstatera, att användningen av projektstöden och rapporteringen häröver i huvudsak är riktig och grundar sig på givna stadganden och direktiv.

I stöd av min granskning anser jag, att den av Frikyrklig Samverkan FS rf till Utrikesministeriet avgivna ekonomiska årsrapporten för år 2010 följer givna direktiv och att de ekonomiska redovisningsrapporterna för respektive projekt kan, med beaktande av ovan framförda kommentarer godkännas.

Denna rapport är avsedd endast för Frikyrklig Samverkan rf:s och dess medlemsorganisationers interna bruk samt även som en i Utrikesministeriets anvisningar nämnd "revisorns sammanfattningsrapport", som information till Utrikesministeriets enhet för medborgarorganisationer.

Helsingfors den 30 augusti 2011

PricewaterhouseCoopers Oy
CGR-samfund

Guy Willman
CGR

Granskningsberättelse

Till partnerskapsorganisationen Frikyrklig Samverkan FS rf och dess medlemsorganisationer

Jag har granskat kostnadsutredningen för perioden 01.01.2010 – 31.12.2010 gällande det stöd för utvecklingssamarbete som utrikesministeriet beviljat sin partnerskapsorganisation Frikyrklig Samverkan FS rf. De redovisade projektkostnaderna för denna period utgör sammanlagt 1 908 117 €.

Organisationens ansvar Organisationens projektansvariga Stefan Salonen och Håkan Nitovuori har ansvarat för programmets årsrapport och ekonomirapport.

Revisorns skyldigheter Vår skyldighet är att ge ett utlåtande om kostnadsutredningen på grundval av vår granskning. Revisionslagen förutsätter att vi iakttar yrkesetiska principer. Granskningen har utförts på det sätt som förutsatts i anvisningarna för dispositionsgranskning av utrikesministeriets utvecklingssamarbetsbidrag till frivilligorganisationer och i tillämpliga delar i enlighet med internationella revisionsstandarder. Enligt dessa standarder planeras och genomförs granskningen för att på rimlig nivå få bekräftat, att årsrapporten och medföljande kostnadsspecifikationer inte innehåller väsentliga fel eller brister. Vid granskningen kontrolleras underlaget för sifferuppgifter och annan information som presenterats i årsrapporten och medföljande kostnadsspecifikationer. Vid granskningen bedöms även redovisningsgrunderna och uppställningsformen för årsrapporten och medföljande kostnadsspecifikationer.

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga granskningsbevis som grund för vårt utlåtande.

Utlåtande Enligt vår mening har programmets bokföring och årsrapportens avsnitt om medel-dispositionen inklusive specifikationer till väsentliga delar utarbetats i enlighet med partnerskaps- och finansieringsavtalen om utrikesministeriets utvecklingssamarbetsbidrag till frivilligorganisationer samt i enlighet med bestämmelserna om statsunderstöd (statsunderstödslagen 688/2001). Den till utrikesministeriets enhet för medborgarorganisationer uppgjorda årsrapporten kan godkännas.

Denna berättelse är avsedd endast för Frikyrklig Samverkan RS rf, dess medlemsorganisationer samt för Utrikesministeriet i egenskap av understödsgivare och får inte överlätas till någon annan utan vårt skriftliga tillstånd.

Helsingfors den 30 augusti 2011

PricewaterhouseCoopers Oy
CGR-samfund

Guy Willman
CGR

Frikyrklig Samverkan FS rf
Korta projektbeskrivningar 2010

Innehållsförteckning

UTBILDNING	30
ASIEN	30
755FSP19 Filippinerna	30
Multi-rural Development Project	30
645FSP1907 Indien -	32
Skolhem, lågstadieskola samt yrkesskola	32
728FSM01 Kambojda –	33
Landbygdsutveckling i Kambodja	33
9522FSF05 Kirgizistan	35
Socialt center	35
745FSP06 Laos -	37
Quest College, Art & Media Department	37
635FSP05 Myanmar -	38
Hope of Life Pre-School	38
550FSV01 De palestinska områdena	39
Seeds of Hope Cultural Center	39
AFRIKA	40
248FSM02–	40
Yrkesskola i Kiambu	40
282FSP04 Tanzania -	42
Nyamahanga Teacher's College	42
282FSP04 Tanzania -	43
Nyamahanga Children's Village	43
82FSP15 Tanzania -	44
Habari Maalum College	44
282FSP21 Tanzania -	45
Kibreli Capability Strengthening Project	45
288FSB04 Zambia	46
PAPACH (Project Adressing Problems Affecting Child headed Households)	46
LATINAMERIKA.....	47
446FSF03 Guyana	47
Socialt center	47
457FSF07 Surinam	49
Socialt center	49
431FSF08 Brasilien	50
Kapacitetsutveckling i Rio de Janeiro	50
440FSF11 Ecuador	52
Familjerelationer och förebyggande av HIV/Aids	52
HÄLSOVÅRD.....	53
ASIEN.....	53
625FSF13 Afghanistan	53
Community Development Lal	53
764FSB01 Thailand –	55
Education and Rehabilitation for Disabled People	55
AFRIKA	57
236FSP02 Benin -	57
Agla Health Center Project	57
236FSP24 Benin -	58
Godomey (Tabita) Health Center Project	58
ÖVRIGT.....	61

228FSP22 Burundi -	61
Returning Refugee Repatriation Project	61
ÖVRIGA AKTIVITETER.....	62
282FSP24 Tanzania -	62
Personalbistånd, Tanzania	62
625FSF14	63
Personalbistånd MKF	63
ÖVRIGA AKTIVITETER.....	65
998FSH03	65
Projektplanering	65
INHEMSKA AKTIVITETER.....	66
998FSH01	66
Kvalitetsutveckling FS	66
998FSH04	67
Info, hemsida och påverkan	67
998FSF02	68
Evalueringar	68
998FSF00 Finland	69
Kvalitetsutveckling MKF	69

UTBILDNING

ASIEN

755FSP19 Filippinerna

Multi-rural Development Project

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Multi-rural Development Project/Kombinerad landsbygdsutveckling (daghem, modelljordbruk och ledarträning)
Projektkod	755FSP19
Projektplats	Mindanao och Leyte
År projektet initierades	2007
Lokal samarbetspartner	JIREH MISSION FOUNDATION INC., #6 Eagle St., Marfori II, Davao City, Philippines. Projektansvarig: Wilfredo D.Castillo (ledare för JMF), Kenneth Pettersson (FSPM-anställd)

Bakgrund

Mindanao har varit utsatt för politisk oro och väpnade konflikter under lång tid som orsakat fattigdom, föräldralöshet och bristande utbildningsmöjligheter för barn och unga. Genom ett kombinerat program av omsorg av barn genom daghem och skola, modelljordbruk och utbildning av ledare är projektet avsett för att lindra den utbredda fattigdomen och bristen på utbildning på projektområdet. De goda erfarenheter man fått från de första åren har motiverat de projektansvariga att utvidga projektet även till ön Leyte.

Projekt mål

Målsättningen med projektet är att hjälpa den lokala samarbetsorganisationen att utvidga sitt hjälpprogram till att nå ännu fler barn och unga. Det här förverkligas genom: 1. Lantbruksutveckling genom modell-lantbruk 2. Fattigdomslindring för barn och unga genom daghem och skola 3. Kapacitetsutveckling genom ledarutbildning

Aktiviteter och resultat

Modellfarmen i Kauran har förbättrats med en vattenpump och hjälper direkt ca 100 familjer och daghemmet i Kauran har utrustats med nya böcker. Modellfarmverksamheten har utvidgats till nya platser och uppbyggandet av centret (daghem, modellfarmsetablering och ledarskapsutveckling) på Leyte har startat under året. Utbildningscentret på ön Samal (nära Davao) renoverades under året och färdigställs under 2011.

Problem/behov av förändring

Under året drabbades projektet av ofördelaktig kursutveckling och lokala kostnadsökningar vilket innebär att en del planerad verksamhet måste skjutas på framtiden (ledarutvecklingskurserna), trots en något utökad budget.

Framtidsutsikter/slutsats

Behoven är fortsatt stora, men projektets art av jordnära utveckling med t.ex. modellfarmer som lätt kan kopieras, eftersom de inte förutsätter stora investeringar utan bara ny kunskap, ger verksamheten goda framtidsutsikter.

645FSP1907 Indien

Skolhem, lågstadieskola samt yrkesskola

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Skolhem, lågstadieskola samt yrkesskola
Projektkod	645FSP07
Projektplats	Andhra Pradesh, Indien
År projektet initierades	2005
Lokal samarbetspartner	Christopher Educational and Socioeconomic Development association (CESDA) (ägare av projektet) och United Christian Church in India (UCCI), Director Nalini Winston (N.N. Asha Latha). P.O.Box 705, Labbipet, Vijayawada 520010, Andra Pradesh

Bakgrund

Projektet riktar sig särskilt till de fattiga familjer som inte kan bekosta sina barns skolgång. Skolhemmet i Kodada som startats under år 2005 har under år 2010 gett 200 barn i åldern 7-15 år bostad, mat, sjukvård och skolgång. Dessutom deltar drygt 300 elever i skolan utan att bo på internatet. För de allra fattigaste – stenkrossarna (bonded labourers) – barnen drivs en skola i Kethanakonda med stöd från projektet där upp till 200 barn får grundskolundervisning i enlighet med den indiska läroplanen. För att ge en del av eleverna en yrkesutbildning har en yrkeskurs (1 årig) i hushållselektronik genomförts med plats för 30 studerande. Skolorna är registrerade hos myndigheterna och eleverna deltar regelbundet i de nationella examensprov som är gemensamma för alla skolor i Indien.

Projekt mål

Att erbjuda skolgång åt fattiga barn som saknar möjlighet att besöka skola eller vars föräldrar inte haft råd att sätta sina barn i skola. Att låta fattiga familjers barn gå i skola i stället för att arbeta. Att höja barnens hälsotillstånd genom hälsovård, hygien och tillräckligt med mat i samband med skolgången. Att bereda dem för vidareutbildning, även erbjuda yrkesutbildning i viss utsträckning.

Aktiviteter och resultat

Totalt får alltså ca 700 elever grundskoleutbildning genom de tre skolorna som fungerar enligt det indiska skolsystemet och följer dess läroplan. Många elever har uppnått goda resultat i de nationella examinationerna. Barnen aktiveras genom fysisk fostran förutom den teoretiska utbildning man får. Utvecklingen av området har fortsatt – en byggnad för lärarbostäder har rests på skolhemmets tomt – underlättar tillgången på kompetenta lärare.

Problem/behov av förändring

Det finns efterfrågan på fler elevplatser än vad skolan i Kodada initialt kan ta emot. Området är dock rymligt och man planerar därför en utvidgning av skolan i Kodada för att kunna ta emot ännu fler betalande elever. Det är också en viktig strategi med tanke på hållbar ekonomisk utveckling.

Framtidsutsikter/slutsats

Skolorna fungerar väl och kan ta emot fler elever, och de som har råd att betala får här en bra utbildning. För de allra fattigaste eleverna är även framöver den enda chansen att få utbildning genom att få stipendier som faddrar i Finland eller andra länder bekostar.

728FSM01 Kambojda

Landsbygdsutveckling i Kambodja

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska metodistkyrka
Projektets namn	Landsbygdsutveckling i Kambodja/ Community Health and Agriculture Development (CHAD) in Cambodia
Projektkod	728FSM01
Projektplats	Landsbygden i Kambodja
År projektet initierades	2004
Lokal samarbetspartner	Methodist Mission in Cambodia och GBGM (General Board of Global Ministries, The United Methodist Church, USA)

Bakgrund

Projekt för utveckling av jordbruket på landsbygden i Kambodja sker i samarbete med den lokala Metodistkyrkan i landet. Investeringar görs för att förbättra jordbrukarnas samt deras familjers situation gällande bevattning, ris- och djurbanker samt mikrokrediter.

Projektmål

Projektets mål är att reducera fattighet, främja hälsa och öka välbefinnandet för fattiga jordbrukare. Man vill stöda byagrupper som tar initiativ för och upprätthåller nya jordbruks- och hälsovårdsrelaterade aktiviteter som främjar det lokala samhällets välmående.

Aktiviteter och resultat

Under året har man fokuserat på kapacitetsutveckling för tre nyckelgrupper inom kyrkan: 1) ledningen uppmuntras till en holistisk syn på arbetet, 2) pastorsgrupper inom olika nivåer fortsätter med att jobba och utveckla kapacitetstänkande, 3) alla partners, Finland och USA samt systerkyrkor stöder fortsättningsvis arbetet. Ca 300 pastorer deltog i en utbildning både inom olika aspekter på holistiskt arbete samt i mobilisering av församlingarna. Ledarskapet i "Social Concerns Committee" har tagits över av lokalpastorer. 63 församlingar grundade egna, nya kommittéer. 8 hälsovårdsteam med volontärer från Singapore, Malaysia, South Korea och USA besökte olika distrikt och kunde komplettera den statliga hälsovården med sitt arbete. Över 3000 patienter fick vård och 56 patienter remitterades till vård på sjukhus i Phnom Penh. Över 60 församlingar fick information om förebyggande av HIV-Aids och malaria. I de olika provinserna fick 61 byagrupper lån för; risbanker (14) och att köpa kor (27), mikrolån (14) och småskalig företagsamhet, t.ex. vävgrupper (6). Det är alltid en grupp som beviljas lån och de bestämmer själva hur lånen fördelas. Kvinnor uppmuntras att både leda gruppen och att vara med och administrera lånen.

Problem/behov av förändring

För vissa uppgifter, speciellt inom hälsovårdsträningen, har det varit problem med att personer som deltagit i kurser flyttat och inte mera är aktiva där behoven fanns. Det finns en rädsla för att använda statliga hälsovårdstjänster; fördomar mot personalen, personalbrist och en rädsla för att vara tvungen att betala mutor för hälsovårdstjänster.

Framtidsutsikter/slutsats

Projektet borde vara självfinansierande efter initieringsskedet. Efter att kyrkan på samfundsnivå integrerat programmet i församlingsarbetet, ses det inte längre som ett särskilt projekt, utan som ett fortlöpande arbete. Detta innebär att kyrkans och församlingarnas ledare fortsätter att involvera sig själva och sina lekmän i arbetet. En del av hjälpen är i form av olika slags lån som återbetalas med liten ränta.

9522FSF05 Kirgizistan

Socialt center

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS rf./ Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Socialt center, Naryn/Higher Ground Learning Center HGLC
Projektkod	9522FSF05
Projektplats	Kirgizistan, Naryn
År projektet initierades	2004

Bakgrund

As is true in many parts of Kyrgyzstan, the economy of the Naryn Region has suffered from the collapse of the Soviet Union. This has resulted in many problems in the country, such as alcoholism, spousal abuse, crime, corruption and a general feeling of the people that they can do nothing to help themselves. The goals of the Higher Ground Learning Center are designed to help combat these problems. The Higher Ground Learning Center was begun by an American couple in 1999. In 2005 it was turned over to Kyrgyz leaders.

Projekt mål

The project goals are to improve the employability of the people of Naryn, to improve the quality of life for the elderly and to generally help the people to believe that they can improve their lives. To achieve these goals, the Higher Ground Learning Center taught English and computer and cared for elderly people in 2010.

Aktiviteter och resultat

In 2010 the Higher Ground Learning Center had 99 students of English in Naryn city. Sixteen elderly people received help, visits twice per week and food. In 2010 a Kyrgyz English teacher joined Higher Ground Learning Center and two native English speaking volunteer teachers came to HGLC. The number of elderly people served was 16 at the end of the year. This is up from 2009. Some of these people died and some moved to their family's home. This number is up because more family members moved out of Naryn leaving their elderly family members without care. We purchased a used grass cutting combine in 2009. We cut grass in 2010 but because of unusual repairs little profit was received. After several years of seeking support to repair the roads in Dubulu village, a major supporter was found. HGLC contributed a small amount of money for this project. The large supporter, Aga Khan University, supplied road building equipment and general support to complete the work. The local government invited HGLC to two community events and gave HGLC an award certificate for good work. This indicates changed attitudes in Naryn about the HGLC.

Problem/behov av förändring

HGLC now has to continue without support from FS-MKF and it is a challenge for them to raise enough money to be self supporting although they have made progress in this area. The continuance of the work is also dependent on a good reliable leadership team that stays in Kyrgyzstan on a long term basis.

Framtidsutsikter/slutsats

The funding from Finland came to an end with 2010. The process of ending the financial support and influence from Finland is eased by the fact that HGLC has operated without expatriate leadership for more than five years. The Kyrgyz leaders are genuinely dedicated to the people in a way expatriates may not be, as they know the people better and they have a sense of personal joy that they can help our fellow countrymen.

The center has through the English and computer teaching, the social service etc made a valuable impact in Naryn region and will hopefully continue to do so also without support from FS-MKF. Now as the funding from Finland has ended they are focusing even more on ways to become self supporting but are also looking for support from other organisations.

745FSP06 Laos

Quest College, Art & Media Department

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Quest College, IT, media och hantverksutbildning
Projektkod	745FSP06
Projektplats	Vientiane, Laos
År projektet initierades	2007
Lokal samarbetspartner	Life Improvement Foundation of Children and Youth, Thailand Projektansvarig: Phonetip Viravongsa,

Bakgrund

Projektet stöder Quest College Art & Media Department + SED (Special Education Department) på Quest College. Detta projekt är ett stöd till utveckling av Quest College genom att kanalisera medel till en medialinje och fortsätta stöda de fysiskt handikappade studerande. 1997 startade utvecklandet av ett utbildningscenter i huvudstaden Vientiane. Sedan höstterminen 2002 ges en treårig utbildning på College-nivå i informationsteknologi med inriktning på Linux-operativsystem, samt undervisning i engelska. En viktig del av projektet är integrering av fysiskt handikappade. Projektet förbättrar yrkesutbildningen för en eftersatt befolkning, ger handikappade samma möjligheter, reducerar fattigdom för målgruppen. Quest College är registrerad hos myndigheterna som utbildningsinstitution på "diploma level". Planer finns nu att uppgradera läroplan och lärarkompetens så att skolan kunde ansöka om ackreditering på "bachelor level".

Projekt mål

Att förstärka yrkesutbildningen i Laos, ge datakunskap på hög nivå, ge goda kunskaper i engelska, förstärka integreringen av fysiskt handikappade i arbetslivet. Att bredda utbudet av kurser till att omfatta även mediautbildning.

Aktiviteter och resultat

Under året har 44 personer fått examen från den treåriga IT-utbildningen, dessutom har engelska kurser och mediautbildning ordnats. Collegets specialinriktning inkluderar hantverkskurser för handikappade, men också integrering av handikappade i IT-utbildningen. Mediautbildningen stöder utvecklandet av produktionen av barnprogram för TV som görs i samarbete med Lao TV.

Problem/behov av förändring

Eftersom skolan blev tvungen att flytta till nya lokaler har det tårt på personella och finansiella resurser (en tilläggsbudget behövdes för att täcka flyttkostnaderna i början av året), vilket tillfälligt minskat kapaciteten att marknadsföra de olika kurserna. Inkomsterna från nuvarande antal kursdeltagare täcker inte driftskostnaderna, i framtiden behövs större antal elever för att skolan ska bli ekonomiskt självbärande.

Framtidsutsikter/slutsats

Efter några år av yttre och inre förändringar har skolan nu kompetent, laotisk personal och överlåtande av skolan till den lokala samarbetspartnern planeras ske under kommande år. Nu behövs större fokus på lokalt ägarskap och därav påföljande anpassning till lokal ekonomi och aktuell situation.

635FSP05 Myanmar

Hope of Life Pre-School

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Hope of Life Pre-School / förskola och daghem
Projektkod	635FSP05
Projektplats	Bayintnaung Mayangone T/S Yangon (Rangoon), Myanmar
År projektet initierades	2004
Lokal samarbetspartner	Hope of Life Foundation, 1404 Rama IV, Klongtoei, Bangkok 10110, Thailand Life Improvement Foundation of Children and Youth, Thailand, repr. av Mr Ratchakit Sikh I samarbete med lokala specialister i Rangoon: Mrs Naw Bath She Ba

Bakgrund

Förskola i centrala Yangon. Under flera år har verksamheten pågått och gett ett femtital barn den viktiga daghemsundervisningen som behövs för att barnen ska klara sig i den egentliga skolan. Skolan kunde i början av året ta i bruk större och mer ändamålsenliga utrymmen som ger goda förutsättningar för fortsatt verksamhet.

Projektmål

Att utveckla förskolverksamhet i centrala Yangon, ge fattiga familjer möjlighet att ge sina barn en bra start på skolgången. Att möjliggöra för vardera föräldern att gå ut i förvärvsarbete och bereda en trygg miljö för barnen under tiden. Att satsa på en stimulerande inlärningsmiljö kombinerad med varm omsorg för att ge barnen en god grund för fortsatta studier.

Aktiviteter och resultat

Under år 2010 har 30-50 barn varit inskrivna i förskolan. Verksamheten är uppbyggd enligt den nationella standarden och under året har personalen fått ytterligare träning i t.ex. engelska. Barnen får introduktion till engelska, kinesiska och datoranvändning. Dessutom har man under terminspausen arrangerat andra kurser med ungefär lika många deltagare.

Problem/behov av förändring

Genom intensifierad marknadsföring planerar man kunna öka antalet elever eftersom man nu har utrymmen som tillåter en ökning.

Framtidsutsikter/slutsats

Skolans verksamhet är etablerad. Personal, utrymmen och utrustning är tillräckliga. Intäkterna från verksamheten täcker driftskostnaderna och med ökande elevantal torde verksamheten även i framtiden vara tryggad. Projektstödet från Finland behövs inte längre och projektet är avslutat per den 31.12.2010. Verksamheten fortsätter nu med lokala krafter.

550FSV01 De palestinska områdena Seeds of Hope Cultural Center

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Martyrkyrkans vänner r.f.
Projektets namn	Seeds of Hope Cultural Center
Projektkod	550FSV01
Projektplats	Jeriko
År projektet initierades	2007
Lokal samarbetspartner	Seeds of hope Inc.

Bakgrund

Projektet inbegriper drivandet av ett kulturcentrum. I detta skede består verksamheten av ett engelskspråkigt dagis för 60 barn som gör det möjligt för de deltagande barnen att lära sig engelska redan innan de börjar skolan. Centret har som mål att öka antalet deltagande barn till 75 och senare 90. Dessutom har man som mål att starta en likadan kulturcenterverksamhet som tidigare bedrevs i Gaza men som sedermera omöjliggjordes av Hamas' maktövertagande. Den verksamheten skulle innefatta kurser i engelska, IT, demokrati och mänskliga rättigheter för unga vuxna. Vardera utvidgningen förverkligas så fort finansieringen möjliggör det.

Projekt mål

Projektets mål är att främja engelskakunskaper och en atmosfär av hopp, försoning och samarbete mellan personer av olika religiös bakgrund, såväl bland de anställda som bland de barn som deltar i verksamheten. Man strävar efter att också anställa personer ur den kristna minoriteten, som p.g.a. sin tro annars har mycket få möjligheter till utkomst.

Aktiviteter och resultat

Dagisverksamheten som inleddes hösten 2009 med 30 barn i åldern 3–6 år har från och med skolårets början (1.9.2010) utökats till 60 barn. Verksamheten går på engelska, så barnen lär sig språket snabbt. Under året har antalet heltidsanställda ökat från åtta till nio, och verksamheten stimulerar också i övrigt sysselsättningen och ekonomin för olika företagare i området.

Problem/behov av förändring

Inga speciella problem har aktualiserats. Däremot finns det hela tiden behov av och efterfrågan på flera grupper och plats för flera barn. Det finns också en efterfrågan på kurser i engelska, IT, demokrati och mänskliga rättigheter för unga vuxna.

Framtidsutsikter/slutsats

Närsamhällets inledande tveksamhet har snabbt förbytts i entusiasm. Hundratalet barn (enligt uppgift t.o.m. barn till högt uppsatta palestinska tjänstemän) står i kö för en plats på daghemmet, och vuxna hör sig för om arbetsplatser. En utmaning är att göra projektet mer självförsörjande, så att en utvidgning av projektet vore möjlig utan en allt för stor ökning av finansieringen från Finland.

AFRIKA

248FSM02

Yrkesskola i Kiambu

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska metodistkyrka
Projektkod	248FSM02
Projektplats	Kiambu, Kenya
År projektet initierades	2005
Lokal samarbetspartner	Word of Faith Church, Kiambu

Bakgrund

Församlingen i Kiambu är initiativtagare till ett projekt för att bekämpa fattigdom och misär i lokalsamhället. Många unga kan inte fullfölja sin utbildning pga. de höga kostnader som den medför. Utan utbildning är det svårt att få jobb. Arbetslösheten närmar sig 50 % på orten. Utan jobb skaffar man sig bröd för dagen på annat sätt, ofta på kriminella vägar. Den som är arbetslös kan inte skänka sina egna barn utbildning och på så sätt fortsätter det onda ekorrhjulet att snurra.

Projekt mål

Målet för projektet är att bygga upp en yrkesskola för s.k. ”school-dropouts”. Det innebär att de studerande skall inneha elementära kunskaper såsom att kunna läsa och räkna. Från den grunden kan man i yrkesskolan skaffa sig en enkel, praktisk utbildning. De linjer man planerat för är restaurang-, hårfrisör-, skräddar-, dator- och metallinje.

Aktiviteter och resultat

Under året som gått har: - arbetena inom- och utomhus på köks- och matsalsbyggnaden slutförts, -arbetena på gårdsplan och parkering är nästan slutförts, - elektricitet har dragits till alla byggnader och elarbetena har slutförts, - metallverkstadens väggar, rumsindelning och tak har byggts; verkstaden har tre avdelningar för mekanik, rörmokeri och svetsning, - en skild wc-byggnad har byggts. Undervisning har pågått sedan maj 2008, det har utexaminerats 172 elever, 2010 började 121 nya elever vid skolan. Populärast är datorutbildningen 58 % av studerandena, därefter skräddarlinjen 28 %, kocklinjen 9 % och hårfrisörinjen 5 %. Många av de utexaminerade har startat egna småföretag och t.o.m. anställt personal.

Problem/behov av förändring

Byggnadskostnaderna har stigit under projektets gång. Dels har råvarupriserna stigit, dels har man ökat armeringen i betongväggarna efter en olycka på orten där ett höghus som höll på att byggas rasade efter häftiga regn. Projektet har utvecklats under byggnadsåren och nya funktionella idéer har tillfogats.

Framtidsutsikter/slutsats

Projektet kommer att vara självfinansierande efter initieringsskedet. Undervisning i mindre skala påbörjades 2008. Inkomster kommer från minimala studieavgifter och från försäljning av produkter som framställs i yrkesskolan. Långt innan skolan var färdigbyggd kunde man börja möta de behov man utgick från. Den sista byggnaden, metallverkstaden, färdigställs 2011. Vår andel i projektet tar slut 2010.

282FSP04 Tanzania

Nyamahanga Teacher's College

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Nyamahanga Teacher's College (NTC) / Lärarskola (Nyamahanga College of Early Childhood Education)
Projektkod	282FSP04
Projektplats	Biharamulo, Tanzania
År projektet initierades	2005
Lokal samarbetspartner	Free Pentecostal Churches in Tanzania (FPCT), huvudkontor i Dar Es Salaam, mångårig samarbetspartner. Lokala projektansvariga: Jasson Kambuga

Bakgrund

Projektet är en utveckling av den utbildning på ett år som funnits för personal för förskolor NDCC som fungerat sedan 1990, till utbildning av grundskollärare och i förlängningen förskollärare i enlighet med det nationella utbildningsprogrammet. Genom byggnationer, fortbildning av personal och relevant utrustning uppgraderas nu kapaciteten till en högre akademisk nivå, samtidigt som skolan kan ta emot fler studerande.

Nyamahanga Teacher's College är registrerat hos tanzanianska myndigheter år 2006 som utbildningsplats för förskol- och grundskollärare på "diploma level". 5 av lärarna får sin lön av de tanzanianska myndigheterna.

Projekt mål

Att fylla behovet av grundskollärare i Tanzania, att utveckla utbildningen av förskollärare och ge unga människor möjlighet till högklassig utbildning på ett eftersatt område i Tanzania.

Aktiviteter och resultat

Behovet av lärarutbildning är så stort att ledningen för skolan beslutat höja elevantalet snabbare än planerat - nu planerar man för 400 lärarstuderande fördelat på två årskurser. I slutet av året hade man 391 studerande. Därför har det varit viktigt att utvidga boendeytor, klassrum och andra utrymmen för skolan.

Problem/behov av förändring

Den snabba tillväxten i elevantal sätter naturligtvis press på utvecklingstakten av campuset. Tack vare omorganisering av annan verksamhet på området har dock bostads- och kontorsbehovet kunnat tillgodoses. Eltillförseln är dock fortfarande en utmaning, tillsvidare hankar man sig framåt med hjälp av solpaneler och generator i väntan på elbolaget ska installera direktlinje till skolan.

Framtidsutsikter/slutsats

Ägaren (FPCT) av projektet har en långsiktig plan att utveckla lärarutbildningen och uppgradera den till högre nivåer. Dock har skolan på denna plats nu så många studeranden som den rimligen kan ta emot. Nya skolenheter planeras därför att placeras på annat håll i landet. Verksamhetsförutsättningarna för det här centret är dock utomordentliga. Trots att man behöver utvecklingsbidrag från projektbudgeten ännu några år, är det sannolikt att verksamheten i framtiden kan finansiera sig själv genom elevavgifterna med marginal även för fortsatta investeringar.

282FSP04 Tanzania

Nyamahanga Children's Village

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Nyamahanga Children's Village (NCV) / Barnens By
Projektkod	282FSP04
Projektplats	Biharamulo, Tanzania
År projektet initierades	2004
Lokal samarbetspartner	Free Pentecostal Churches in Tanzania (FPCT), huvudkontor i Dar Es Salaam, mångårig samarbetspartner. Lokala projektansvariga: Lizia P. Masele, Peter Kuzenza (ordf.)

Bakgrund

Barnens By projektet startade år 2004 inom ramen för den dåvarande barnhemsverksamheten för utsatta moderlösa barn i ålder 0-2 år. Projektets fokus är att utveckla arbetet mot ett by- och familjecentrerat stöd för de barn som förlorat sin mor. Verksamheten som hittills varit beroende av stöd från Norden skall nu också utveckla stödnärings (främst kaffeodling, trädplantering) för att säkra framtida verksamhet med lokala resurser som bas.

Projekt mål

Verksamhetens fokus är att involvera övriga familjemedlemmar i högre utsträckning genom att ha en anhörig med på centret och ge denna utbildning i barnavård. Inriktningen är att stödet i framtiden ska kunna ges direkt på plats i byn och i familjen så att institutionsvård ska kunna undvikas.

Aktiviteter och resultat

Under året har den institutionsbaserade vårdverksamheten lagts ner. I stället har uppföljnings- och vårdbesöken i byarna ökat. Man följer en plan att stöda ett moderlöst barn upp till skoldebuten. Vid besöken i byarna har även andra familjer med stora stödbehov upptäckts och målgruppen (ca 50 barn) har därigenom utökats. Förutom direkta barnavårdsrelaterade åtgärder, har man fokuserat på närings-, sanitets- och närmiljövårdsundervisning.

Problem/behov av förändring

Byverksamheten är ännu i vardande såtillvida att man utökar antalet barn/familjer som ingår i verksamheten. Avstånden är förhållandevis långa vilket är resurskrävande, däremot har omorganiseringen medgett minskade personalkostnader. Anpassning av verksamheten till nivå med den lokala inkomstgenereringen är nu högprioriterat.

Framtidsutsikter/slutsats

Stöd till familjer i byarna för att hjälpa dem att ta hand om de minsta barnen kommer att behövas även i fortsättningen då barn blir moderlösa av olika orsaker. Personalen har en gedigen erfarenhet av barnavård och utvecklar nu verksamheten så att allt fler får del av deras know-how förutom den direkta hjälpen som förmedlas. Verksamheten planeras få projektstöd (med sjunkande trend) ännu under 3 år varefter den delen av finansieringen avvecklas och verksamheten fortsätter med annan finansiering.

82FSP15 Tanzania

Habari Maalum College

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Habari Maalum College/Mediaskola mm
Projektkod	282FSP15
Projektplats	Arusha, Tanzania
År projektet initierades	2007
Lokal samarbetspartner	Free Pentecostal Churches in Tanzania (FPCT), huvudkontor i Dar Es Salaam, mångårig samarbetspartner. FPCT avdelning ansvarig för projektet: Habari Maalum Media, director David Diigula, Box 7292 Arusha, Tanzania. E-post: dd@maalum.org. Projektansvarig Jan-Erik Nyman, (FSPM).

Bakgrund

Habari Maalum College är ett långsiktigt projekt som startades för att utveckla och utvidga den nuvarande mediautbildningskapaciteten i Tanzania. Behovet av pålitlig nyhetsförmedling och samhällsbyggande information är stort och därför planerar man för att öka antalet studerande och utveckla utbildningsprogrammet till högskolenivå. FPCT har beslutat att samtidigt uppgradera en del av sina övriga utbildningsinstitutioner till högskolenivå. De första årens fokus ligger på att bygga ut nödvändiga lokaliteter för att kunna ta emot flera studerande, samtidigt som man utvecklar läroplanerna och personalkapaciteten att motsvara de nya kraven. HMC har registrerats hos tanzanianska myndigheter (Nacte) och har fått ackreditering beviljad av undervisningsministeriet

Projekt mål

Att skapa ett utbildningscenter på akademisk nivå med nationell ackreditering genom att utveckla läroplanen för den uppgraderade utbildningen. För att möjliggöra ett ökande antal studerande kompletteras faciliteterna med ett antal bostadshus, klassrum, matsal och kök. För att säkerställa hållbarheten stärks den administrativa kapaciteten.

Aktiviteter och resultat

Under året har mediautbildningen fortsatt enligt plan, med 11 studerande på den ett-år långa kursen. Dessutom har 40 personer deltagit i olika kortare media- resp. ledarskapskurser. Registreringen hos Tanzanias Undervisningsministerium har fullbordats och certifikat har utfärdats. Formandet av separat administration för Habari Maalum har påbörjats i samarbete med FPCT HQ. Det första studentbostadshuset invigdes 30 mars 2010.

Problem/behov av förändring

Tomten där skolan har sin huvudsakliga verksamhet är trång och FPCT söker tillsammans med sina partners en lösning som skulle ge colleget mer utrymme. Utvecklingen är generellt sett snabb i området men ännu får man kämpa med strömavbrott, vattenbrist och långsam internetkontakt. Men på alla områden finns olika lösningsmodeller, även om takten är långsammare än man kunde önska.

Framtidsutsikter/slutsats

FPCT:s planer på att placera flera utbildningsprogram på denna plats ger klara synergieffekter och ger bättre ekonomi för skolan och bättre studiemöjligheter för studerande som t.ex. vill komplettera mediautbildning med företagsadministration. Den internationella prägeln på skolan skapar öppenhet för ny kunskap.

282FSP21 Tanzania

Kibreli Capability Strengthening Project

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Kibreli Capability Strengthening Project/Stödprogram för synskadade
Projektkod	282FSP21
Projektplats	Arusha, Tanzania
År projektet initierades	2009
Lokal samarbetspartner	Free Pentecostal Church in Tanzania (FPCT) – (ägare av projektet), PO Box 9484, Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255-(0)22-285140 / Projektansvarig: Suleiman Ibrahim, FPCT, Arusha, Tanzania

Bakgrund

För en synskadad i Tanzania är livet fyllt av svårigheter; fattigdom, utanförskap, brist på utbildning. Kunskap om hälsa och sjukdom, hur man kan förbättra sin egen situation, är ingen självklar tillgång. Genom projektet eftersträvas en större spridning av och jämnare fördelning av den hjälp för synskadade som står att finna. Man tar vara på den tekniska kapacitet som ett tidigare projekt gett organisationen. Det behövs insatser på många olika sätt; litteratur, seminarier, utrustning.

Projekt mål

Att fler personer i landets alla regioner får en ökad kompetens att förbättra sin tillvaro, att de förstår vilka färdigheter de behöver. Hälsokunskap och läs & skrivfärdigheter är centrala fokusområden. Att resurscenter skapas lokalt som ett resultat av seminarierna och kontakterna med centret i Arusha.

Aktiviteter och resultat

Man genomförde 5 seminarier med totalt 292 deltagare under året på olika platser i landet. Seminarierna fungerade även som startpunkt för grundande av resurscenter för synskadade. Braille-böcker med olika kunskapsämnen har tryckts och distribuerats till drygt 4500 personer. En ny Braille Printer har införskaffats och kontakter med andra blindorganisationer har upprättats.

Problem/behov av förändring

Tekniken har gett projektet en hel del huvudbry och eftersom teknisk support inte finns närmare än Nairobi (270 km) blev den egna produktionen lidande. Men en god kontakt i Nairobi har kunnat skaffa de reservdelar som behövts och i och med den nya printern som producerar dubbelsidiga braillepapper för ungefär halva papperskostnaden finns det hopp om bättre produktionssäkerhet.

Framtidsutsikter/slutsats

Det finns ca 1 miljon synskadade i Tanzania så behoven är enorma och genom det vida nätverk som FPCT har kontakt med finns det gott om tillfällen att nå ut med seminarier och material till synskadade. FPCT har också prioriterat program för att hjälpa handikappade i sina framtidsstrategier så det finns goda förutsättningar att verksamheten. Med två printrar kan också produktionen utökas till kommersiellt gångbara artiklar genom samarbete med andra organisationer och t.ex. skolor.

288FSB04 Zambia

PAPACH (Project Adressing Problems Affecting Child headed Households)

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands Svenska Baptistsamfund
Projektets namn	PAPACH (Project Adressing Problems Affecting Child headed Households)
Projektkod	288FSB04
Projektplats	Mpatamatu nära Luanshya, Copperbelt district, Zambia
År projektet initierades	2008
Lokal samarbetspartner	Mpatamatu Home Based Care
Bakgrund	

I början av 2000-talet stängdes koppargruvorna som var den huvudsakliga näringsgrenen i staden Luanshya och området har förfallit. Arbetslösheten har lett till stora sociala problem, prostitution, spridning av HIV och småningom ett stort antal föräldralösa barn som har det svårt att klara sig i samhället. Projektet inriktar sig på familjer där en eller båda föräldrarna dött i aids eller annan sjukdom, och där äldsta barnet eller någon släkting fått axla ansvaret. MHBC samarbetar med DDCC (District Development Coordinating Committee), DATF (District Aids Task Force), undervisnings- och hälsoministerier, två lokala sjukhus och är erkänt som tuberkulos-diagnostikcenter av Zambiska myndigheter.

Projekt mål

Att förbättra livsförhållandena och framtidsutsikterna för föräldralösa och utsatta barn samt bevaka deras intressen och mänskliga rättigheter i samhället.

Aktiviteter och resultat

Aktiviteterna omfattar a) psykosocialt och andligt stöd genom volontärbesök till familjerna b) hälsovård c) materiellt stöd i form av kläder, skolböcker, skolavgifter, mediciner och skoluniformer d) mathjälp i form av majs, undervisning och stöd för familjernas egna odlingar och e) yrkesträning i olika grenar. Projektet har haft stor betydelse i de barns liv som via projektet har kunnat få livskunskaper, bättre självförtroende och en grundskole- eller yrkesutbildning och därmed möjlighet att få jobb.

Problem/behov av förändring

Många familjer inom projektet har en liten trädgårdsyta bredvid huset och dessutom tillgång till annat land som kunde användas för majsodling, men saknar kunskap i odling och medel att skaffa insatserna för det. Projektet kan förbättra familjernas egenförsörjning genom att satsa på undervisning i jordbruk och trädgårdsodling och utdelning av odlingsinsatser: frön, gödsel, verktyg osv. Arbetslösheten i området är fortfarande stor, och även ungdomar som har fått en yrkesträning via projektet behöver ytterligare hjälp i att starta egna småföretag och att sälja sin yrkeskunskap.

Framtidsutsikter/slutsats

Några av gruvorna har öppnats på nytt via kinesiska företagare, vilket ger arbete och en möjlighet till utkomst för några människor, men det finns fortfarande ett stort antal föräldralösa barn i området som inte får någon hjälp och ungdomar som har svårt att försörja sig. Projektet fortsätter sitt arbete att nå målet 350 barn i behov av hjälp.

LATINAMERIKA

446FSF03 Guyana

Socialt center

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Socialt center
Projektkod	446FSF03
Projektplats	Guyana; Albouystown, Tapakuma, Hauraruni, Wakapoa
År projektet initierades	Program med projekt på olika platser. Första projekt startades 1997
Lokal samarbetspartner	Full Gospel Fellowship FGF
Bakgrund	

Guyana är ett mycket fattigt land med stora sociala behov. Det är brist på bl.a. möjlighet att få yrkesutbildning. MKF har under många år samarbetat med det lokala kristna samfundet Full Gospel Fellowship FGF och samarbetet har fungerat bra. Via FGF stöder MKF biståndsprojekt på olika håll i landet.

Projekt mål

Programmets mål är att stöda FGFs möjligheter att erbjuda yrkesträning och andra sociala stödfunktioner för att hjälpa de utsatta i de aktuella områdena. De olika projekten har egna definierade mål.

Aktiviteter och resultat

I Albouystown har MKF under året stött tillbyggnaden av en tredje våning på socialcenterbyggnaden i Albouystown eftersom behovet av mer utrymme vuxit år efter år. Den nya enheten och dess aktiviteter går under namnet "Empowering and counselling center" och erbjuder fler yrkesinriktade kurser, hälsovårdstjänster och rådgivning. FGF samarbetar med lokala myndigheter gällande de olika hälsodagarna som ordnas i Albouystown för lokalbefolkningen då kvalificerad personal kommer från hälsodepartementet för att hålla mottagning för tandvård, ögonvård och allmän hälsovård. Tekniska träningen i Albouystown är kopplat till det statliga tekniska institutet.

Tapakuma social center of empowerment startade 2004 och är beläget i en amerinidansk by vid Essequibo kusten. MKF har under året stött den kursverksamhet som kommit igång i centerbyggnaden som byggts med stöd av FS-MKF.

Verksamheten i Hauraruni- Skills training project har under året fokuserat på att ta i bruk det nybyggda snickeriet och dess utrustning genom att utveckla kursverksamheten.

Wakapoa Health clinic; MKF har under 2010 gett ett litet stöd till renovering av den hälsoklinik som MKF var med och byggde på 90-talet i djungelområdet Wakapoa. Hälsokliniken betjänar bybor i Wakapoa och närliggande byar som därigenom får väsentligt förkortad färdväg och bättre tillgång till vård. FGF samarbetar med lokala myndigheterna gällande hälsoarbetare för Wakapoa hälsoklinik.

MKF fortsatte under året att stöda Capacity Building FGF. Inom ramen för projektet är Alfred Aaron anställd som projektkoordinator för FGFs sociala projekt. Under året har han bl.a. ordnat kurser i projektplanering, rapportskrivande och bokföring med målet att stärka FGFs ledare inom administration och ekonomihantering för att de bättre ska kunna genomföra projektarbetet. Det har skett väsentliga förbättringar genom projektet.

I Albouystown, Tapakuma och Hauraruni har hus byggts för att facilitera

projektaktiviteterna. Det har inte funnits lämpliga byggnader att köpa eller hyra i Tapakuma och Hauraruni eftersom Tapakuma är beläget i ett indianreservat och Hauraruni på landsbygden. I Albouystown var det vettigaste alternativet att utöka den redan existerande byggnaden genom att bygga en tredje våning på socialcentret. I slumområdet Albouystown har inte heller funnits lämpliga lokaler att köpa eller hyra.

Problem/behov av förändring

Gamla projekt behöver avslutas innan nya kan startas. Ofta sker det fördröjningar vilket gör att nya projekt inte kan startas i den takt som planerats.

Framtidsutsikter/slutsats

Samarbetet med FGF har utvecklats mycket under de senaste åren speciellt genom kapacitetsutvecklingsprojektet. Utsikterna är goda för det fortsatta arbetet.

457FSF07 Surinam

Socialt center

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Social center
Projektkod	457FSF07
Projektplats	Paranam, Surinam
År projektet initierades	2006
Lokal samarbetspartner	Full Gospel Fellowship Surinam

Bakgrund

Byn Lavi som ligger utanför huvudstaden Paramaribo i Surinam är ett oroligt område med kriminalitet, alkohol, droger och prostitution. Här rör sig många barn och ungdomar som saknar positiva influenser och sysselsättning. Full Gospel Fellowship har initierat ett socialt center/allaktivitetscenter i området.

Projekt mål

Målet är att stärka invånarna i La Vigilantia med omnejd, att förbättra deras sociala morala och ekonomiska omständigheter.

Aktiviteter och resultat

Allaktivitetshuset/sociala centret med den intilliggande kiosken blev färdigt och togs i bruk juli 2010. Det används för olika sportaktiviteter samt för undervisning och stöd relaterat till hälsofrågor, missbruk, familjevåld och olika sjukdomar. Barnen och ungdomarna får en meningsfull sysselsättning och en trygg plats att komma till. Ännu är projektet i ett tidigt skede och det är svårt att mäta påverkan i närområdet. Orsaken till att man valde att bygga ett hus är att det inte fanns lokaler i närområdet som motsvarade behovet. Ett par skolor i området hyr regelbundet hallen för gymnastikundervisning eftersom de inte har egna lämpliga utrymmen. FGF i Surinam har haft kontakt med de lokala myndigheterna för att söka stöd för olika aspekter av projektet och man har även påkallat uppmärksamhet kring olika sociala behov i Paranam. Representanter från de lokala myndigheterna var med vid invigningen av centret.

Problem/behov av förändring

There were some disappointing circumstances:
The coming of a new Government in August 2010, with new policies, has caused that: A planned "homework guidance" project for children of the primary schools of La Vigilantia and surrounding area had to be postponed. The schools of La Vigilantia and surrounding area could not have the disposal over the physical education teachers which were promised by the former Government. The consequence was that till now only one school is making use of the center on a regular base.

Framtidsutsikter/slutsats

Under 2011-2013 byggs ett annat hus på samma tomt som kommer att inrymma barndagvård och bibliotek. Utrymmet för barndagvård ger möjlighet för arbetande mammor att ha sina små barn på en trygg plats och biblioteket fungerar som ett komplement till den undervisning och stöd som ges genom att barn och ungdomar får tillgång till olika slag av undervisningslitteratur.

431FSF08 Brasilien   Kapacitetsutveckling i Rio de Janeiro

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Kapacitetsutveckling i Rio de Janeiro; Saber Viver Consciencia Juridica
Projektkod	431FSF08
Projektplats	Rio de Janeiro, Brasilien
År projektet initierades	2008
Lokal samarbetspartner	Oikos

Bakgrund

Brasilien är den 5:e största staten i världen och har stora ytor med jordbruksområden och regnskog. Även om landet är välutvecklat inom jordbruk, tillverkning och service lever ca 20 % av hushållen under fattigdomsgränsen och analfabetismen är ett stort problem. Nästan 20 % av befolkningen i Brasilien beräknas bo i kåkstäder. I Rio de Janeiro syns skillnaden mellan fattiga och rika tydligt. Här arbetar Anna Korkman Lopes och Marcelo Lopes med ett kapacitetsutvecklingsprojekt. Anna arbetar med en kurs, ”Saber viver”, som fokuserar på att förbättra livskvaliteten för kvinnor i kåkstäderna. Marcelo arbetar med att ge juridisk rådgivning och hjälpa invånarna i ett par kåkstäder med olika rättsprocesser.

Projekt mål

Saber Viver: projektets mål är att stärka fattiga kvinnor i kåkstäder. Detta görs genom livskvalitetskurer och kvinnogrupper som resulterar i ett starkare socialt nätverk för deltagarna, en klarare vision av deras situation, baskunskap gällande områden som skydd mot HIV och Aids, mödra- o barnhälsovård, hur hantera våld i hemmet, näringslära och mental hälsa. Kursen strävar till att möjliggöra för kvinnorna att definiera personliga mål och värderingar, ta initiativ mot att förverkliga dessa, bygga bättre självsäkerhet och bearbeta tidigare sorger och problem samt att förbättra familjelivet och ändra negativa relationsmönster.

Consciencia Juridica: projektmålet är att invånare i fattiga kåkstäder ska bli medvetna om sina medborgerliga rättigheter och kunna använda sig av den, att förbättra jämställdhet mellan könen och att stoppa familjevåld.

Aktiviteter och resultat

Saber Viver: Training for Facilitators were offered in 3 states: Rio de Janeiro, Maranhão and Rondônia and 78 facilitators were trained to use the lifequality course. An article about the project was published in the baptist conventions womens magazine in oktober reaching many thousands of women. All facilitators trained since the beginning of the project were included in an interactive e-mail group in order to share experiences and ideas. A blog was set up to be a place to inform about the courses that are happening and inspire facilitators and allow them to build community. At the end of the year a 100 days Implementation Plan with daily tasks to help the facilitators prepare to give the course was run with 11 facilitators “signing up” to participate in the plan (even though the tasks were sent to the whole group). A volunteer who professionally specializes in distance-learning programs for adults was recruited to help plan a distance training for the facilitators. One lifequality course with 20 participants who concluded the course was implemented by a facilitator trained during this year in RJ.

CJ: Ungefär 250 konsultationer gällande juridisk rådgivning gjordes under året. Det har observerats att de som deltagit i den juridiska rådgivningen har fortsatt att agera i enlighet med sina rättigheter i juridiska frågor. Man har kunnat märka att när de ser resultat ökar deras motivation att fortsätta med processen och de visar en store tilltro till att rättvisa skapas och tar ansvar gällande problemet genom att ta initiativ till en lösning. Attityder som denna sprids till närkretsen.

Konsulttjänster i olika juridiska frågor har getts gratis till projektkoordinatören av tre advokatbyråer. Projektkoordinatören har under året letat partners för att utvidga tjänsten och göra projektet mer hållbart. En advokatorganisation i Jacarepaguá som har 6000 medlemmar är intresserad av samarbete.

Problem/behov av förändring

Saber Viver: utmaning att hitta brasilianska donatorer för utarbetande av hemsida och hitta volontärer.

Consciencia Juridica: ett samarbete med en lokal juristorganisation gällande volontärbete är under planering.

Framtidsutsikter/slutsats

Projektet planeras avsluta 2014.

440FSF11 Ecuador

Familjerelationer och förebyggande av HIV/Aids

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Familjerelationer och förebyggande av HIV/Aids
Projektkod	440FSF11
Projektplats	Ecuador
År projektet initierades	2008
Lokal samarbetspartner	FACE

Bakgrund

Sven Olof and Ann-Louise Skagersten worked 2005-2008, with support from FS-MKF, with a project to support local churches and families in the education about HIV-AIDS, with the goal of reducing the incidence of this disease. Since 2008 the work has been administered by the organisation FACE. The project has been implemented in different areas where the need was observed and the community itself recognized the need for this information to be shared. Initially the project was implemented in a rural area of Ecuador where, due to new industry, the cultural norms have been changing and therefore, the need for HIV-AIDS education was more apparent.

Projekt mål

The main working idea of this project to give workshops on HIV-AIDS prevention and family values to school age children, teachers and other adults and young people, using audio and visual aids.

Aktiviteter och resultat

Progress since the beginning of the project 2008: Many people haven't known anything or very little about HIV/AIDS. Now they have got the necessary knowledge about how to prevent this disease and also how to treat a person that are HIV positive or have the AIDS. They also know when they need to make a test and where they can do it.

They also have got the necessary knowledge to handle family problems and how to treat each other in the family. Especially the men know more about the women's needs. Many of the people have thanked us for a teaching that they have understood and that they never heard before.

During 2010 only a small amount of money was allocated to the project from FS-MKF. The main focus during the year has been to plan for the future.

Problem/behov av förändring

The language barrier has meant some complication in the communication between FACE and FS-MKF. It has also not been easy to find common goals and work methods that both parties can agree upon.

Framtidsutsikter/slutsats

The project will come to an end with 2011.

HÄLSOVÅRD

ASIEN

625FSF13 Afghanistan   Community Development Lal

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Community Development Lal, CDP
Projektkod	625FSF13
Projektplats	Lal, Hazarajat, Afghanistan
År projektet initierades	2010
Lokal samarbetspartner	International Assistance Mission

Bakgrund

The district of Lal-wa-Sarjangal, in the central highlands of Afghanistan, is sparsely populated by ethnic Hazaras subsisting on marginal land in harsh environmental and climatic conditions. Historically subjects of discrimination, and isolated from outside services, they lack knowledge and skills needed to improve their quality of life. CDP Lal focuses on vulnerable and poor communities in the district that have seen minimal positive development in recent years. CDP facilitators work closely with selected local communities, seeking to build people's capacity to meet their basic needs, increase resilience, and improve the quality of their lives.

IAM is registered with the Ministry of Economy as No. 1 of the Non-government-organizations. IAM has a long, working and good relationship with the Ministry of Economy, the Ministry of Public Health and the Ministry of Higher and Vocational Education. Each IAM project is done in co-operation with the relevant ministry based on a protocol or a letter of understanding. In the provinces there are also good relationships with the local authorities. Most IAM international team members can communicate with the staff of the Ministries in Dari.

Projekt mål

Project goal: To build people's capacity to meet their basic needs, increase resilience, and improve the quality of their lives. Project purpose: Target communities are meeting more of their own basic needs and are planning and managing their own development in a just, sustainable and easily adapted way.

Aktiviteter och resultat

Capacity to meet own basic needs

One spring protection project completed, composting toilets built, child-to-child training (hygiene, health, environment) conducted, cooking demonstrations conducted, nutrition survey of women and children conducted, adult mother-tongue literacy courses started, smokeless stoves introduced, BLiSS (Birth Life Saving Skills) courses held, vegetable seeds for kitchen gardens distributed, irrigation systems set up, loans of wheelbarrows and rakes to enable villagers to clear and reseed land damaged by spring flooding, flood protection wall built.

Capacity to plan and manage their own development

Shura meetings were held in each cluster to determine village priorities and plan interventions, women have been encouraged to attend and participate in Shura meetings.

Development is just, sustainable and easily adapted

Women and the poor are beginning to take part in Shura meetings, the marginalized have been considered in each activity

Problem/behov av förändring

Possible risks: In the Lal district, security is presently very good. However, security issues in other parts of the country impact us.

Expat capacity: Possible high turnover rate of expat staff and difficulty in recruiting people skilled or experienced in community development

Local staff capacity: Few locals able to fill leadership positions, due to poor educational opportunities in the area and difficulty in recruiting people from outside of the area due to remoteness, harsh living conditions, lack of educational opportunities for children, and local mistrust of outsiders

Framtidsutsikter/slutsats

MKF has been working with IAM for many years now and the cooperation has been fruitful and positive.

764FSB01 Thailand

Education and Rehabilitation for Disabled People

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska baptistsamfund FSB
Projektets namn	Utbildning och rehabilitering för handikappade
Projektkod	764FSB01
Projektplats	Mae Hong Son-provinsen i Thailand
År projektet initierades	2007 (nytt projekt baserat på tidigare projekt)
Lokal samarbetspartner	Thailand Karen Baptist Convention(TKBC), P.O. Box 91, Chiang Mai 50000, Thailand; tel: +66-(0)53-242854; e-mail: baptist@loxinfo.co.th

Bakgrund

Handikappade som tillhör etniska minoriteter och speciellt de som lever i avlägsna bergstrakter har saknat tillgång till rehabilitering, specialisthjälp och utbildning. Det har setts som en skam att få ett handikappat barn. Handikappade har därför ofta levt undangömda i sina hem där de skötts av någon anhörig och varit helt beroende av andra för sitt uppehälle.

Projektmål

Avsikten med det skolförberedande programmet är att göra det möjligt för en del av barnen att integreras i vanlig skola, yrkesträningen ger möjlighet att tjäna pengar till uppehållet. Det yttersta målet är att allt detta ska bli ett gemensamt ansvar som delas av de handikappade, deras familjer, samhället och myndigheterna.

Aktiviteter och resultat

1) bybesök där klienter får terapi, stöd och råd hur de ska hjälpa den handikappade; t.ex. 169 klienter följdes upp under 2010. Nya klienter påträffas under bybesöken och en bedömning av deras speciella behov görs, 2) inkomstgenererande verksamhet där klienter och familjemedlemmar får utbildning och träning, 3) utbildningsprogram och yrkesutbildning; t.ex. 20 barn deltog i det skolförberedande programmet på centret under 2010; blinda och döva, totalt 9, fick gå i specialskola i Chiang Mai under 2010, 4) remisser till specialister och läkare skaffas, 5) samarbete med thailändska myndigheter upprätthålls, t.ex. sociala, utbildnings- och hälsovårdsmyndigheter. 6) information bl.a. i radio varje vecka på thailändska och karen; under 2010 hölls t.ex. tre seminarier för: församlingsledare, speciallärare i flyktingläger och föräldrar, 7) samarbete med andra NGOs och volontärer effektiverar verksamheten, 8) föräldrakommittén som bildades 2008 för aktivt sina barns talan i olika sammanhang och stöder varandra.

Problem/behov av förändring

Många barn och äldre klienter har svårt att få tillgång till regelbunden utbildning respektive terapi p.g.a. att de inte kan ta sig till skolor ute i byarna eller till centret för att gå skolförberedande utbildningen, delta i yrkesträning eller få terapi och annan behandling på centret i Mae Sariang, inte ens från närområdet då de saknar transportmöjligheter. Projektledningen försöker hitta en lösning på problemet.

Framtidsutsikter/slutsats

Under 2010 sändes en ansökan till japanska ambassaden i Bangkok om bidrag för en byggnad som främst ska möjliggöra en utvidgning av yrkesträning för handikappade, t.ex. sömnad, vävning, matlagning, bakning, hantverk och thaimassage. Även personer som inte klarar av att gå i vanlig skola kan ta del av

någon form av yrkesträning. Långsiktig finansiering av verksamheten är ett problem. Från myndighetshåll är man mycket positiv till arbetet som utförs, men Mae Hong Son-provinsen som är en av de fattigaste i Thailand saknar nödvändiga resurser. En del bidrag har erhållits och projektledningen söker aktivt hitta nya vägar för att myndigheternas insatser ska bli ännu större.

AFRIKA

236FSP02 Benin

Organisationens svenska namn
Projektets namn
Projektkod
Projektplats
År projektet initierades
Lokal samarbetspartner

Agla Health Center Project

Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Agla Health Center/Agla Hälsocenter
236FSP02
Agla Hlazounto, Carré 3966, Cotonou, Littoral State, Benin
2003
Assoc. Alliance NGO (ägare av projektet),
01 BP 7302 Cotonou, Quartier Sikecondji Rue de Ouidah,
Carré N°451. Tel: +22990941212,
Project Manager: François Akouta, Romain Zannou.

Bakgrund

Projektet är en fortsättning av det hälsovårdsprojekt i Benin som startade 2003 men som hade ett uppehåll åren 2004-2005. Arbetet med byggnationerna återupptogs år 2006, byggnaden färdigställdes i början av år 2008. Verksamheten med läkarmottagning och förlossningsavdelning kom igång under år 2008. Centret finns på ett område där den offentliga sjukvården är avlägsen. Verksamheten drivs av lokala medborgarorganisationer med yrkeskunnig personal. Man strävar till att hålla kostnaderna nere och samtidigt genom en stramt hållen avgiftstabell skall man kunna underlätta att även de fattiga och utsatta får hjälp genom sjukhuset. Vårdfilosofin bygger på ett holistiskt tänkande, att man hjälper hela människan genom läkarteam, socialarbetare och sjukhussjälavårdare.

Projekt mål

Huvudmålet är att kunna erbjuda förmånliga och goda hälsovårdstjänster till befolkningen i allmänhet och till de fattiga i synnerhet i en stadsdel (med drygt 63.000 invånare), som saknar hälsovård. Dessutom ska centret förse befolkningen med nödvändig hälsoundervisning om smittsamma sjukdomar som malaria, kolera, HIV/AIDS.

Aktiviteter och resultat

Den nu etablerade verksamheten med mödravård, akutvård, pediatrik, apotek och laborieverksamhet hade under året ca 5000 patientbesök. Intäkterna från avgifter och försäljning av apoteksprodukter har en stigande trend och stod år 2010 för ca 70 % av driftskostnaderna. Under året genomfördes också en evaluering av verksamheten - rekommendationerna från evalueringen ska utvärderas och i möjligaste mån förverkligas under kommande år.

Problem/behov av förändring

Centret har en utmaning i att marknadsföra sina tjänster, samt utveckla verksamheten så att intäkterna stiger till att motsvara kostnaderna.

Framtidsutsikter/slutsats

Inriktningen på att diversifiera sina tjänster (mindre operationer) och att samarbeta med andra tjänsteproducenter (t.ex. tandläkare) kommer att höja besöksfrekvens och intäkter. Centret planeras behöva stöd från Finland under perioden 2012-2014, varefter verksamheten bör ha stabiliserats på en hållbar ekonomisk och verksamhetsmässig nivå.

236FSP24 Benin

Godomey (Tabita) Health Center Project

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Godomey (Tabita) Health Center/Godomey (Tabita) Hälsocenter
Projektkod	236FSP24
Projektplats	Agla Hlazounto, Carré 3966, Cotonou, Littoral State, Benin
År projektet initierades	2010
Lokal samarbetspartner	Action & Impact Plus NGO (ägare av projektet), Villa EPEF-B, Vans CPDM - Quartier Agongbomey, 01 BP 7108 Akpakpa Cotonou, Benin. Tel: +22990941212, e-post: action_etimpactplus@yahoo.fr Project Manager: Bienvenu Magnon, Romain Zannou.

Bakgrund

Projektet är beläget i staden Godomey, västlig granne till Cotonou. Som på många platser i Benin är särskilt den fattiga befolkningen utsatt för infektioner och andra sjukdomar som delvis beror på usla boendeförhållanden men också brist på tillgång till sjukvård på rimligt avstånd. I det aktuella området har man funnit att bara 28 % uppsöker hälsocenter, medan resten chansar med självmedicinering, traditionell "folkmedicin" eller genom att stanna hemma och hoppas att det går över. Behovet av ett förmånligt, men bra hälsocenter i staden, som nu planeras, är uppenbart. Vårdfilosofin bygger på ett holistiskt tänkande, att man hjälper hela människan genom läkarteam, socialarbetare och sjukhussjälavårdare - med speciellt fokus på infektionssjukdomar, barn & mödravård.

Projekt mål

Huvudmålet är att kunna erbjuda förmånliga och goda hälsovårdstjänster till befolkningen i allmänhet och till de fattiga i synnerhet i en stad med drygt 300.000 invånare. Genom undervisning av befolkningen om smittsamma sjukdomar som malaria, kolera, HIV/AIDS och om preventiva åtgärder för att minska smittrisker strävar man efter att förbättra hälsoläget i den stadsdel där man verkar.

Aktiviteter och resultat

Projektet startade i mitten av år 2010 och man startade byggnationerna av enplansbyggnaden som ska inhysa hälsocentret, men var tvungen att avbryta arbetet pga. störtregn som orsakade översvämningar och gjorde vägarna ofarbara.

Problem/behov av förändring

Eftersom den egentliga verksamheten inte kan starta förrän huset färdigställts har man en stor utmaning pga. ovannämnda orsaker i att hålla tidtabellen så att verksamheten kan komma igång enligt plan i slutet av 2011. Förseningen av bygget innebär att man under detta år inte kunde använda hela sin budget, men den oanvända delen från detta år kommer naturligtvis att behövas under 2011.

Framtidsutsikter/slutsats

Främst kommer centret att erbjuda infektions-, barn- & mödravårds-, samt laboratorie- och apotekstjänster, vilket motsvarar bra de akuta behov befolkningen har. Samarbete med andra center (som t.ex. Agla Health Center) ger möjligheter till ett större urval av tjänster än det lokala centret kan erbjuda.

265FSM03 Zimbabwe

Nödhjälp - Nyadire mission

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska metodistkyrka
Projektets namn	Nyadire mission, Mutoko, Zimbabwe
Projektkod	265FSM03
Projektplats	Agla Hlazounto, Carré 3966, Cotonou, Littoral State, Benin
År projektet initierades	2007
Lokal samarbetspartner	The United Methodist Church, Zimbabwe Annual Conference / Christ United Methodist Church, Pennsylvania

Bakgrund

År 1998 färdigställdes barnhemmet Home of Hope för 15 barn. Behovet är mycket större och barnens antal har nästan genast från början varit ca 22 + 4 vuxna i personalen. HIV/ aids är ett stort problem, liksom fattigdom, en del av barnen är helt föräldralösa, en del har någon släkting kvar i livet.

Projekt mål

Projektets mål är att ge barnen en trygg uppväxt i hemliknande miljö, genom att utvidga barnhemmet så att det består av mindre enheter för 4-6 barn med en skötare som bor tillsammans med barnen. Den traditionella institutionsmodellen skulle bytas ut mot mindre, hemlika enheter. Slutligt mål är att också kunna verka som stöd för släktingar som behöver hjälp att ta hand om barnen, t.ex. genom att ge avlastning och hjälpa till med skoluniformer etc. Dessutom skulle man ordna med en vuxen stödperson till syskonskaror som blivit föräldralösa, så att man skulle stöda de äldsta syskonen i att klara av uppfostran av de yngre.

Aktiviteter och resultat

Under året var situationen fortsättningsvis sådan att tillbyggnadsarbeten på barnhemmet var orealistiska samtidigt som det fortsättningsvis fanns behov av akut nödhjälp. Därför ansöktes att få använda beviljade bistandsmedel för nödhjälp ännu år 2010. Nödhjälpen har varit bidrag till mediciner för sjukhuset på Nyadire genom MAP (Medical Assistant Program) i samarbete med The Nyadire Connection (TNC)/ metodisterna i Pittsburgh, USA. De har också samlat in begagnade sjukhustillbehör, instrument och sängar, som skickats med en container i december 2010 till Nyadire. Samarbete med Brother's Brother Foundation ledde till att de betalade transporten för containern. Ansvariga i Christ United Methodist Church, Pennsylvania håller kontakt med sjukhuset i Nyadire och därför skickas det faktiskt sådana mediciner som sjukhuset uttryckligen rapporterat att det är brist på. Team från USA besöker Nyadire flera gånger per år och jobbar aktivt på många olika plan att förbättra förhållandena där.

Problem/behov av förändring

Samarbetet har förlöpt smidigt med alla partner, men det tar tid att bygga relationer mellan folken och samarbetet skall fungera på många olika plan, biskoparna emellan, årskonferenserna emellan och också via de lokala församlingarna och människorna som är involverade.

Framtidsutsikter/slutsats

Hjälp i någon form kommer fortsättningsvis att behövas. TNC har 9 olika program för Nyadire; en container årligen, flera volontärteam och stöd av utvecklingen av egna odlingar, pastorer, barnen m.m. Vi samarbetar redan med TNC och fortsätter att hjälpa speciellt barnen på Nyadire på olika sätt genom att satsa på att lära känna människorna och behoven där bättre. Det är fråga om långsiktiga projekt, där vi vill satsa på att koordinera och samarbeta.

ÖVRIGT

228FSP22 Burundi

Returning Refugee Repatriation Project

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Returning Refugee Repatriation Project
Projektkod	228FSP22
Projektplats	Nyanza Lac, Burundi
År projektet initierades	2009
Lokal samarbetspartner	Pentecostal Churches Community in Burundi, CEPBU / Pingstsamfundet i Burundi (ägare av projektet) Projektansvarig: François Ntiranyibagiira, Charles Karenzo +257 22 223466

Bakgrund

Bakgrunden finns i den flyktingsituation som inneburit att tiotusentals burundier tills nu bott i flyktingläger i Tanzania och andra grannländer. När nu dessa grannländer skickar tillbaka burundierna är det många som anländer till helandet utan vare sig resurser eller relationer. Projektet stöder samarbetspartnerns strävan att kunna ge de speciellt behövande av sina återvändande landsmän en bättre möjlighet att återintegreras i samhället. Projektet är en del av landets och olika organisationers samfälliga ansträngningar för att hjälpa de tiotusentals flyktingarna att få en bättre start på den nya tillvaron utanför flyktinglägren.

Projekt mål

Att ge återvändande flyktingar ett startpaket bestående av hjälp till husbygge, jordbruksredskap, utsäde, undervisning och handledning. Att ge dem bättre möjligheter att starta ett nytt liv i sitt "nya" hemland genom konkret hjälp, men också genom handledning till nätverkan med lokala organisationer.

Aktiviteter och resultat

Under året ha 60 familjer fått hjälp att bygga hus med lokalt tillverkade tegel, de har också fått plåt till taket, myggnät, kärl till köket, jordbruksredskap. Samtidigt har man identifierat andra behov hos de återvändande familjerna.

Problem/behov av förändring

Behoven är enorma, förutom den totala resurslösheten för de återvändande familjerna, har de varken råd eller tillgång till bashälsovård. Den lokala kliniken saknar utrustning och läkemedel, varför en del av kommande budgeter bör vikas för att åtgärda denna brist.

Framtidsutsikter/slutsats

Behoven är enorma, budgeten begränsad. Hjälpen behövs under de närmaste åren för att direkt hjälpa dem som inkluderas i projektet, men också för att trygga en stabil och trygg samhällsutveckling.

ÖVRIGA AKTIVITETER

282FSP24 Tanzania

Personalbistånd FSPM, Tanzania/MH

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Finlands svenska Pingstmission rf
Projektets namn	Personalbistånd, miljökonsult Maria Holmberg, Tanzania
Projektkod	282FSP24
Projektplats	Tanzania (på olika platser, Biharamulo, Ruo, Lindi)
År projektet initierades	2010
Lokal samarbetspartner	Free Pentecostal Church in Tanzania (FPCT) – (ägare av projektet), PO Box 9484, Dar es Salaam, Tanzania. Tel: +255-(0)22-285140

Bakgrund

Under många år har Maria Holmberg meriterat sig som projektansvarig och som miljövärdare. Samarbetspartnern FPCT har specifikt bett om hennes konsulthjälp när det gäller utvecklandet av jord- och skogsbruket på ett stort område i Ruo Lindi där man söker att utveckla sådan verksamhet, men där man behöver hjälp med utbildning och handledning. Hon ska också handleda projekten i Biharamulo distriktet där hon tidigare varit verksam. Skogsplanteringsprojekt och liknande verksamhet kommer hon att initiera och instruera genom seminarier på olika platser i Tanzania.

Projekt mål

Att ge samarbetspartnern nödvändig assistans när det gäller skogsplanterings- och odlingsprojekt. Skogsplanteringskurser behöver hållas i hela Tanzania, men specifikt i Ruo Lindi. Att lära vanliga människor ta hand om sin närmiljö och skapa positiv attityd till trädplantering i befolkningen.

Aktiviteter och resultat

Miljöseminarier har hållits i Handeni, Nyamahanga, Katoke. I Ruo har både inventering av området utförts och utvecklingsplan utvecklats. Trädplanteskolor har etablerats och tusentals träd har planterats.

Problem/behov av förändring

Torka, skogskövling och erosion är naturliga följderna av människors kortsiktighet och bristande insikter. För att verkligen vända trenden krävs en verksamhetsidé som inte kräver teknologi och andra resurser utan som vem som helst kan göra. För bestående effekt behövs en stark opinionspåverkande rörelse som bygger på den konkreta nytta den enskilda människan, familjen, kan se av sitt miljöhandlande.

Framtidsutsikter/slutsats

Den jordnära och kulturanpassade presentationen av "gräsrotsmiljövård" som Maria Holmberg redan under flera år framgångsrikt tillämpat i Biharamulo distrikt behövs i flera regioner. Det aktuella utvecklingsarbetet i Ruo, Lindi, kommer att tjäna samma syfte, och utgöra modell för andra aktörer.

625FSF14

Personalbistånd MKF, Afghanistan

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Personalbistånd MKF, Afghanistan
Projektkod	625FSF14
Projektplats	Afghanistan: Lal, Maimana och Kabul.
År projektet initierades	2009
Lokal samarbetspartner	International Assistance Mission, IAM

Bakgrund

The troubled and unstable nature of life in Afghanistan combined with logistical/communication/travel difficulties; make Afghanistan an unusually stressful location even by the standards of South/Central Asia. Currently IAM is working in six principal geographical areas, with plans to expand to more remote areas of the country. During the beginning of the 1980: ies it was realised that the IAM workers had a need for mental, spiritual and professional support. At the moment, the IAM has only one full-time member care provider for its members. Therefore short-term assistance is welcome by those already familiar with the context and appropriately gifted such as Jan and Ann-Christine Tunér. The IAM is very grateful for the excellent service they provided to the agency during the visits to the teams in different locations.

IAM is registered with the Ministry of Economy as No. 1 of the Non-government-organisations. IAM has a long, working and good relationship with the Ministry of Economy, the Ministry of Public Health and the Ministry of Higher and Vocational Education. Each IAM project is done in co-operation with the relevant ministry based on a protocol or a letter of understanding. In the provinces there are also good relationships with the local authorities. Most IAM international team members can communicate with the staff of the Ministries in Dari.

Projekt mål

To support team members living and serving in an unusually stressful location, enabling them to serve the Afghan people long-term.

Aktiviteter och resultat

Jan and Ann-Christine visited Afghanistan for 5 weeks during April-May 2010. In Kabul they met colleagues who work with member care in IAM and at other organisations. During the time in Kabul they met many new team members and got to know them. They visited the teams in Herat, Maimana and Lal and took time to get to know the team members. Personal conversations, usually over a meal, took place with each international team member. Jan had a private and personal conversation with a team leader regarding working conditions and relationships. Jan and Ann-Christine took also part and shared in group meetings, including meetings with Afghan co-workers. In Herat they participated in the inauguration of the new Primary Mental Health building and the VIP dinner with the Minister of Public Health. Jan and Ann-Christine accompanied the MKF Director of Development, Mona Groop, visiting various IAM projects and the Development Co-ordinator of the Finnish Embassy in Kabul. The fall trip was inhibited due to late arrival of visa. In discussions with IAM it was decided not to visit during the winter time but that the next visit would be may 2011

Frikyrklig Samverkan – korta projektbeskrivningar 2010

Problem/behov av förändring

Irregularities of Jan and Ann-Christine's visits would be a problem.

Framtidsutsikter/slutsats

Future depends on the possibilities to get visa for the visits. The continuance of the personnel aid project is also dependent on whether Jan and Ann-Christine are available to travel to Afghanistan twice a year during 2012-2014 even though they are committed to the task.

ÖVRIGA AKTIVITETER

998FSH03

Projektplanering

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS
Projektets namn	Projektplanering
Projektkod	998FSH03

Bakgrund

Som grund för hållbara projekt är goda relationer och ett ömsesidigt förtroende mellan FS och samarbetsorganisationer. För att kunna planera för kommande projekt görs vid behov ett antal resor av organisationens representanter till mottagarländerna. Vid dessa resor skapas kontakter och representanter från FS lär känna samarbetsorganisationen, det lokala samhället samt samla idéer och gör bedömningar om förutsättningarna för genomförande av planerade projekt. Även i Finland görs olika former av förberedande arbete för att underlätta processen med planering av nya projekt och planera fortsättning på pågående projekt.

Projektmål

Målet med projektet är att ge medlemsorganisationerna i FS bättre förutsättningar för att planera nya hållbara projekt.

Aktiviteter och resultat

Under 2010 har de anställda har arbetet med instruktioner, principer och riktlinjer gällande projektplanering för nya och fortsättning av pågående projekt för perioden 2012-2014. Nya projektplaneringsdokument har arbetats fram för att göra planeringsprocessen och förberedelserna enklare och tydligare. Under året företogs inga projektplaneringsresor.

INHEMSKA AKTIVITETER

998FSH01

Kvalitetsutveckling FS

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS
Projektets namn	Kvalitetsutveckling FS
Projektkod	998FSH01
Projektplats	Finland
År projektet initierades	2004

Bakgrund

Vissa brister har tidigare konstateras gällande administrationen av Frikyrklig Samverkans biståndsverksamhet. En av orsakerna är knappa personalresurser. För att FS verksamhet ska kunna svara mot de krav som ställs på biståndsarbete som mottar stöd av UM, såg man behovet av att vidta åtgärder för att förstärkt kvaliteten, därav projektet "Kvalitetsutveckling FS".

Projekt mål

Målet med projektet Kvalitetsutveckling FS är att långsiktigt utveckla och förstärka beredskapen att handha biståndsprojekt.

Aktiviteter och resultat

Under 2009 utarbetade FS biståndsmanualer och arbetet med att ta dessa i bruk har fortsatt inom FS under 2010. Manualerna består av en engelskspråkig manual för projektarbetarna i mottagarländerna som innehåller riktlinjer och instruktioner för projektarbetet samt en svenskspråkig manual med fokus på projekthanteringsfrågor såsom administration, ekonomi, rapportering och planering för medarbetarna i FS och i FS:s medlemsorganisationer.

De anställda och representanter för FS medlemsorganisationer har under året regelbundet träffats för att utveckla gemensamma strukturer och rutiner för att med hjälp av tydligare riktlinjer och instruktioner kunna administrera både arbetet inom FS och relationerna till våra samarbetspartners på fältet. Kontakten inom medlemsorganisationerna och FS är viktig och de olika mötestillfällena ger också möjlighet att utbyta idéer och lära av varandra. De centralt anställda utför en viktig funktion med att befrämja kontakten mellan FS och medlemsorganisationer.

De anställda har deltagit i olika seminarier och möten under året för vidareutbildning med målet att ständigt förbättra FS verksamhet.

998FSH04

Info, hemsida och påverkan

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS/Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Info, hemsida och påverkan
Projektkod	998FSH04
Projektplats	Finland
År projektet initierades	2004

Bakgrund

Eftersom informationsspridning är en så viktig del i biståndsarbete har Frikyrklig Samverkan valt att fokusera på detta område genom projektet ”Information, hemsida och påverkan”. En viktig källa till informationsspridning är hemsidan som bör vara både funktionell och aktuell. Genom hemsidan förmedlas information snabbt och effektivt till en stor publik.

Projekt mål

Målet med projektet är att på olika sätt sprida en regelbunden och aktuell information om Frikyrklig Samverkans biståndsverksamhet till bidragsgivare och allmänheten.

Aktiviteter och resultat

Även under 2010 har det främsta informationsarbetet skötts av de anställda och volontärer som skriver artiklar och rapporter och fotograferar för reportage och informationsinslag i de olika medlemsorganisationernas tidningar, nyhetsbrev och informationsbrev.

FS upprätthåller en hemsida med uppdaterad information. Den fungerar även som en kontaktlänk internt eftersom aktuellt material sparas på de interna sidorna. Ännu finns det utrymme för förbättring för att göra den så användarvänlig som möjligt.

Under 2010 ordnade FS inga allmänna seminarier. Personalen håller aktiv kontakt till olika organisationer för att säkerställa möjligheten att få intressanta föredragshållare till framtida seminarier och diskussionstillfällen.

2010 ordnade FS en gemensam sommarkonferens där aktuell info presenterades och delades ut, både via informationsbord men främst via de seminarier som FS ordnade under konferensen. Dessa gav även rum för samtal och frågor.

Under året har flera utländska gäster från projektländer varit på besök och under olika möten berättat om situationen i länderna. Även möten mellan representanter från UM och FS utländska gäster har ordnats.

998FSF02

Evalueringar

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS
Projektets namn	Evalueringar
Projektkod	998FSF02
Projektplats	Olika
År projektet initierades	2004

Bakgrund

Behovet av regelbunden uppföljning och intern evaluering innebär en utmaning för FS som är en förhållandevis liten organisation med begränsade personalresurser. FS stävar ändå allt mer att nå en heltäckande evaluering av biståndsverksamheten för att säkerställa satsningarnas kvalitet och hållbarhet

Projekt mål

Målet med projektet Evalueringar är att förbättra och förstärka evalueringsprocessen av FS biståndsverksamhet.

Aktiviteter och resultat

Under 2010 gjordes två utomstående evalueringar av FS projekt. I juni 2010 evaluerade Vernon D Peterson Missionskyrkans projekt i Rio de Janeiro i Brasilien och under oktober 2010 evaluerade Pekka Kuosmanen Finlands svenska pingstmissions projekt i Benin. Båda evalueringsrapporterna återfinns som bilaga till FS årsrapport.

Arbetsgrupper bestående av anställda och frivilliga har träffats för att planera hur FS kan förbättra projektevalueringen i mottagarländerna. En preliminär evalueringsplan för de närmaste åren har gjorts.

998FSF00 Finland

Kvalitetsutveckling MKF

Organisationens svenska namn	Frikyrklig Samverkan FS rf./ Missionskyrkan i Finland
Projektets namn	Kvalitetsutveckling MKF
Projektkod	998FSF00
Projektplats	Finland
År projektet initierades	2004

Bakgrund

För att MKF projekt ska kunna svara mot de krav som ställs på biståndsprojekt som mottar stöd av UM, såg man behovet av att vidta åtgärder för att förstärkt kvaliteten, därav projektet ”Kvalitetsutveckling MKF”. Projektet som inleddes 2004 fortsatte även år 2010.

Projektmål

Målet med projektet Kvalitetsutveckling MKF är att långsiktigt utveckla och förstärka beredskapen att planera nya, underhålla pågående och utvärdera avslutade biståndsprojekt Missionskyrkan i Finland MKF.

Aktiviteter och resultat

Under 2010 har fokus legat främst på:

- kontakt, stöd och rådgivning inom MKF för frivilligarbetare i biståndsverksamheten
- stärka administrationen och rapporteringen från mottagarländerna genom stöd och skolning
- arbetsrutiner främst inom ekonomiförvaltning

Inom MKF är få tjänstemän anställda att arbeta med biståndet och en stor del av arbetet sköts via frivilligarbete. Frivilligarbetarna arbetar med olika uppgifter inom projektcykeln samt rapportering. Eftersom kraven på kvalitet är höga är behovet av handledning och stöd av frivilligarbetarna är stort.

Under 2010 har mottagarländernas projektansvariga fått stöd och skolning i projektadministration och rapportering vilket alltså är mycket viktigt.

Under året har arbetet med att klargöra och utarbeta fungerade arbetsrutiner fortsatt, detta gäller speciellt ekonomin där samarbetet med Visma är centralt.